

BUKU DIA HENDI DIA

KHUMI YA DIKANGA

Nyoi ka Ahaziya

1 L'okongo a nyoi ka Ahaba, asi Moaba wakahindwela Isariyele. 2 Ahaziya akako uma ladiku di'ukalamandji wa lu luudu landi la ladiku laki la Samariya, ku ndi akayala la kandji. Ndi akatumi akendji ati: Nyutshu, nyutumbuli Bala-Zebube, etemolatemola ka l'Ekerona, kana layokono kandji kene. 3 Keli ondjelo wa Latuyalaka akatela Elidja, usi Tishibe, ati: Uneli, utuhumani la akendji wa khum'ekanga ka Samariya, utuwambuli wati: Undi, ne dia Unyashungu kema lu Isariyele mbatanyatshu dia ntumbula Bala-Zebube, etemolatemola ka l'Ekerona? 4 Okone Latuyalaka kata ati: We hukita uma lu tangi ketamiye. Mete, we ayovo. Ku Elidja akatshu.

5 Akendji wakakalula le Ahaziya, ku ndi akawambula ati: Ukundi ambunyutukalula? 6 Vo wakukaluya diui vati: Untu omotshi akahumanyi la su, akatutedi ati: Nyukaluli, nyutshu le khum'ekanga lakanyutumi, nyutuwuteli nyati: Latuyalaka kambula ati: Undi, ne dia Unyashungu kema lu Isariyele, mbutumiye akendji la ntumbula Bala-Zebube, etemolatemola ka l'Ekerona? Uma lu dikambu ne, mbahayukita uma lu tangi ketamiye. Mete, we ayovo. 7 Ku khum'ekanga akawambula ati: Wuhu akona w'untu wakahumanyi la nyu, ndu wakanyutedi aui aso? 8 Vo wakukaluya diui vati: Ndi akalote dikuhu, la uya w'ekuhu lu lukindi. Ku khum'ekanga akati ati: Elidja, usi Tishibe, oso.

9 Khum'ekanga akatumi olombodi w'alimbi la antu andi akumi atanu utsha le ndi. Ku olombodi akatshu utsha le Elidja, akutani udjashi l'ote w'ukungu, ku ndi akawutela ati: We, umvutshi a Unyashungu, khum'ekanga kata ati: Uhulo! 10 Elidja akukaluya diui ati: Naka umvutshi a Unyashungu mbemi, dja yahulo uma l'ulungu, yakutshumbi we la antu aye akumi atanu. Ku dja yakahulo uma l'ulungu, yakatshumbi ndi la antu andi akumi atanu. 11 Ku khum'ekanga akatumi olombodi ukina w'alimbi la antu andi akumi atanu le

Elidja. Olombodi ako akatuwutela ati: We, umvutshi a Unyashungu, khum'ekanga kata ati: Uhulo esadi! 12 Elidja akukaluya diui ati: Naka umvutshi a Unyashungu mbemi, dja yahulo uma l'ulungu, yakutshumbi we la antu aye akumi atanu. Ku dja ya Unyashungu yakahulo uma l'ulungu yakatshumbi ndi la antu andi akumi atanu. 13 Ku khum'ekanga akayutuma olombodi wa satu w'alimbi la antu andi akumi atanu. Ku olombodi ako akatshu, akatuhika adui la ntundu ka Elidja, akosengasenga ati: We umvutshi a Unyashungu, dimi lambukosengasenga nti: Lumu lami la nyumu ya ekambi aye ene akumi atanu yayali ushinga a wulu lu ashu aye. 14 Mete, dja yakahulo uma l'ulungu, yakatshumbi elomboki ehendi wa ntundu vo la antu awo akumi atanu, atanu. Keli kakiane etawo dia lumu lami ndjala ushinga a wulu lu ashu aye. 15 Ondjelo wa Latuyalaka akatela Elidja ati: Uhulo la ndi, tuwukaki woma. Okone ndi akunela, akahulo la ndi utsha le khum'ekanga. 16 Ndi akatutela khum'ekanga ati: Latuyalaka kata ati: We akatumi akendji dia ntumbula Bala-Zebube, etemolatemola ka l'Ekerona, ne dia we akakan wati: Unyashungu kema lu Isariyele dia mbumbula diui diandi? Diako mbahayukita uma lu tangi ketamiye. Mete, we ayovo.

17 Okone ndi akavu uku diui dia Latuyalaka lu unyo wa Elidja. Jehorama akayala khum'ekanga lu dihuli diandi l'eleku ka hendi ka diulelu dia Jorama, on'a Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, ne dia Ahaziya taki la ona pami. 18 Undi etsha ekina wa Ahaziya, wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele?

Elisha Ambukita Elidja

2 Lam'akalangi Latuyalaka memba dja lu punganendji utsha l'ulungu, Elidja akatumbi, ndi la Elisha uma la Ngilingala. 2 Elidja akasengasenga Elisha ati: Utukutshikala lane, ne dia Latuyalaka ambuntuma la Betele. Keli Elisha akukaluya

diui ati: Uku eli Latuyalaka la lumu! dimi halukutshika. Okone vo wakatshu, vo ahendi, utsha la Betele. 3 Ana apami w'amvutshi waki la Betele wakayuhumana la Elisha, wakawumbula vati: We heyi wati: Latuyalaka ayosa uwandji weli ladiku diaye elo? Ndi akâkaluya diui ati: Elu, ndu dimi mbeyaka, nyolembohalı. 4 Elidja akasengasenga Elisha ntu ati: Utshikali lane, ne dia Latuyalaka ambuntuma la Jeriko. Keli ndi akûkaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka la lumu, ndu uku weye la lumu! dimi halukutshika. Okone vo wakakumi la Jeriko. 5 Ana apami w'amvutshi waki la Jeriko wakasukana la le Elisha, wakawumbula vati: We heyi wati: Latuyalaka ayosa khumeye uma ladiku diaye elo? Ndi akâkaluya diui ati: Elu, ndu dimi mbeyaka, nyolembohalı. 6 Elidja akôsengasenga ntu ati: Utshikali lane, ne dia Latuyalaka ambuntuma utsha la Jorodana. Ndi akûkaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka la lumu, ndu uku weye la lumu! dimi halukutshika. Ku vo ahendi wakatshu kame. 7 Antu akumi atanu uma l'atei w'ana w'amvutshi wakatshu, wakatemala tshalula welanedi la wo. Ku vo ahendi wakatemala l'umamu wa Jorodana. 8 Elidja akose koti diandi, akadiombe, akadikomola lu ashi, ku ashi wakatana lene la lene. Okone vo waketi lu lokongo la wumu utsha la wedi. 9 Lam'akawatenanya, Elidja akatela Elisha ati: Onombe kene kalangaye dimi nkutshela ntundu dimi latosama uma la le ye. Ku Elisha akûkaluya diui l'osengosengo ati: Nyuma kaye atshikali la mi. 10 Elidja akûkaluya diui ati: We ambonomba engo keli wulu. Keli naka we ayumenda lam'ayumosama uma la le ye, dikambu so diayutshama. Keli naka kema, dio hadiutshama. 11 Lam'akawatshokaka watasawula, wenyi ku pusupusu ka dja la falasa ya dja yambahakitula. Ku Elidja akambela lu punganendji utsha l'ulungu. 12 Elisha akenyi dikambu diako, akaleli ati: Papa li! papa li! Pusupusu ya Isariyele la ambahemi awo wa falasa!

Elisha kûmbena ntu. Ndi akakimela ahondo andi, akawati lu betshi pendı. 13 Ndi akunyiya koti diakahosoya Elidja, ndi akakalula, akayemala l'umamu wa Jorodana. 14 Ndi akose koti diakahosoya Elidja, akadikomola lu ashi, ambula ati: Lend'eli Latuyalaka, Unyashungu wa Elidja? Lam'akandakomola ashi, vo wakatana lene la lene, ku ndi akatenanya.

15 Lam'akenyi ana apami w'amvutshi wa la Jeriko Elisha, vo wakatanelia vati:

Nyuma ka Elidja ambahema Elisha. Ku vo wakatshu dia ntuhumana la ndi, wakatokolama la ntundu kandi. 16 Vo wakawutela vati: Enda, apami akumi atanu wa wulu weko l'atei asu, shu ekambi aye. Shu tambukosengasenga shati: Vo wayutsho dia ntuyanga uwandji aye, kana Nyuma ka Latuyalaka akawembi, akatuwukadja l'ukungu omotshi kana l'ukidi omotshi. Keli ndi akâkaluya diui ati: Kema, tanyatumaki. 17 Vo wakakolamela mbôsengasenga edja ndu ndi akuki sonyi, akati ati: Nyâtumi. Okone vo wakatumí apami akumi atanu. Vo wakatûyang nshi shatu, keli vo kûmbena. 18 Vo wakakalula le Elisha lam'akindi la Jeriko. Ku ndi akawambula ati: Dimi kunuyutela nti: Tanyutshokaki?

19 Apami wa l'usumba wakatela Elisha vati: Enda, usumba asu dimena dia mbidjase uku wenaye; keli ashi mbeli kolo la elua ndolololoka. 20 Ndi akâkaluya diui ati: Nyumbela donga di'uyuyu, nyudji leho loko. Ku vo wakaweladio. 21 Ndi akatshu l'eteko k'ashi, akatudja leho loko, akati ati: Latuyalaka kata ati: Lambuluwanya ashi ane, diaha nyoi kana elolwelo k'elua ndjala uma loko ntu. 22 Okone ashi wakaluwana edja ndu elo, uku diui diakati Elisha.

23 Elisha akunela uma leko, akatshu utsha la Betele. Lam'akandatshokaka lu mbuka, akenda w'apami wakayatumbaka uma l'usumba, wakawole. Vo wakawutela vati: Unela, we kanga diwandji! unela we kanga diwandji! 24 Ndi akakadimo, akawaendi, akawadjı mananu lu lukumbu la Latuyalaka. Ku koi hyendi ya wadi yakatumbi uma l'ukunda, yakandi akenda akumi anei la ahendi l'atei awo. 25 Ndi akunela uma leko, utsha l'ukungu wa Karamele. Ku uma leko, ndi akakalula la Samariya.

Diulelu dia Jehorama ya lu Isariyele

3 Jehorama, on'a Ahaba, akatatela mbulela Isariyele lu Samariya, l'eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda. Ndi akulela deku dikumi la pendı. 2 Ndi akatshı kene kaki ololo lu ashi wa Latuyalaka, keli aha uku akatshaka shi la nyangu. Ne dia ndi akanya ekishi ka Bala kakatatshi shi; 3 keli ndi akayakimo lu kolo yakatshaka Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganyia Isariyele. Ndi kumumo uma leko.

Elisha Ambuta dia Elembelo k'Asi Moaba

4 Mesha, khum'ekanga ka Moaba,

2 KHUMI YA DIKANGA

aki la nyimba y'ekoko. Ndi akafutaka khum'ekanga ka Isariyele ulambu wa diosa di'uma lu ana w'ekoko nunu lukama la dia uma l'ekoko a waumi nunu lukama. 5 Keli lam'akavu Abaha, khum'ekanga ka Moaba, akatombokwela khum'ekanga ka Isariyele. 6 Etena kako Jehorama akatumbi uma la Samariya, akasanganya asi Isariyele tshe. 7 Ndi akatumela Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda diui ati: Khum'ekanga ka Moaba akantombokwela. We ayetawo ntsho la mi dia ntolosha asi Moaba? Ku ndi akükaluya diui ati: Dimi layutsho: Dimi leli uku we, wudja ami welu uku wudja aye, ndu falasa yami yeli uku falasa yaye. 8 Ndi akawumbula ati: Lu mbuka kakona kayututsho? Jehorama akükaluya diui ati: Lu mbuka ka l'usui wa shenga wa Edome. 9 Okone khum'ekanga ka Isariyele akatshu, ndi la khum'ekanga ka Juda la khum'ekanga ka Edome. Lam'akawakendakenda lokendo la l'utshimba nshi esambeli, vo wakahumbi ashi w'alimbi la nyama yakatashokaka la wo no. 10 Khum'ekanga ka Isariyele akayatshumuya ati: Ye! Latuyalaka akatet, shu khumi ya dikanga shatu nye dia ndjutukimo l'anya w'asi Moaba. 11 Jehoshafata akawumbula ati: Undi umvutshi a Latuyalaka kema lindu dia shu mumbula diui uma le Latuyalaka? Ukambi omotshi wa khum'ekanga ka Isariyele akükaluya diui ati: Elisha, on'a Shafata, lakatelaka Elidja ashi lu anya eko lane. 12 Jehoshafata akati ati: Diui dia Latuyalaka dieko le ndi. Ku khum'ekanga ka Isariyele, Jehoshafata, la khum'ekanga ka Edome wakatshu le ndi.

13 Elisha akambula khum'ekanga ka Isariyele ati: Kakona keli l'asa mi la ye? Tshoka le amvutshi wa sho, ndu le amvutshi wa ny. Khum'ekanga ka Isariyele akükaluya diui ati: Kema, ne dia Latuyalaka akateti shu khumi ya dikanga shatu nye, dia ndjutukimo l'anya w'asi Moaba. 14 Elisha akükaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka, Kanga lulimbilimbi, latumukambelaka ulimu la lumu! mete, utunduyala dimi halalemia Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, tshiki dimi ntutukukela kuyanga nkênda. 15 Kakiane nyumbuli uhumi a losese. Lam'akahumaka uhumi losesa, lunya la Latuyalaka lakayala le Elisha. 16 Ndi akati ati: Latuyalaka kata ati: Nyutshimi afuku, afuku l'ukidi one tshe! 17 Latuyalaka kata ati: Nyu hanyuka lopepe kuyanga mena mvula, keli ukidi one ayulula la ashi, ku nyu nyayono, ndu

nyu ndu dungalunga dianyu. 18 Dikambu ne dieli dikambu dia tshtsche lu ashu wa Latuyalaka. Ndi ayukimo ndu asi Moaba lu anya anyu. 19 Nyu nyayulanya esumba tshe wa wulu ndu esumba tshe wuleki amena, nyayunyukula etamba w'ololo tshe, nyayutedia teko di'ashi, ndu nyayulanya dikambo tshe diuleki amena l'ave. 20 La pindju, l'etenka nambula ulambu, wenyi ku ashi wayakele uma lu leke la Edome, ku kete yako yakaluli la ashi.

21 Lam'akuki asi Moaba tshe lukumu vati: Khumi ya dikanga yambuya dia ndjutolosha, vo wakasanganya antu tshe, ndu elongo w'apami ndu dikumanyi, wakakuki memba dihumo dia ta, wakayemala l'ulelu. 22 Asi Moaba waketo kolomo la pindju, lam'akahete yanyi ladiku dia ashi, wakenyi ashi aki tilili uku dikila. 23 Vo wakati vati: Dikila diku, khumi ya dikanga yamboloshanya vame, yambudiakan. Kakiane nyu asi Moaba nyutose diango dia dimbu. 24 Lam'akawakumi lu pangu ka Isariyele, asi Isariyele wakunela, wakalo la wo, ku asi Moaba wakalawo. Asi Isariyele wakatshana la wo, wakâdiakte. 25 Vo wakalanya esumba awo, vo tshe untu l'untu akuki dikambo diawo diuleki ololo ave, ku dio diakaluli l'ave. Vo wakatedia teko tshe di'ashi, wakakote etamba w'ololo tshe. Ambuki w'ave wakadingi Kire-Haresete, wakalo la wo wulu, ku dihuli diako tshe diakayala ave atu. 26 Lam'akenyi khum'ekanga ka Moaba ati: Ta diambutuleka wulu, ndi akose alimbi kama esambeli, akahimbi mbata mbuka utsha le khum'ekanga ka Edome, keli wulu awo kunkuka. 27 Ku ndi akose on'andi a pam i'enundu, akükambula ulambu wa lutshumba ladiku di'eheli. Ku yenyi ya wulu yakayala le Isariyele, edja ndu vo wakahumbi mbutshika la nkalula lakawo.

Iso ka Wadi Aki Udu

4 Umuntu omotshi l'atei a wadi w'ana w'amvutshi akayi le Elisha, akayuwutela ati: Ukambi aye umemi, ambuwo. We mbeiyaka uku akukaka ukambi aye Latuyalaka woma, ku kakiane one lakukuli dibasa ambuya dia ndjosa an'ami ahendi dia ndi mbaete fumbi. 2 Elisha akawumbula ati: Alangaye dimi nkutshela na? Kakona keli la ye lu luudu? Ndi akükaluya diui ati: Dimi ukambi aye a umuntu kema la engo lu luudu, tshikima pamba k'iso. 3 Ndi akükaluya diui ati: Tshoka, utambi pamba ya hwe uma le asukanyi aye tshe, tuyôsaki tshtsche.

4 Lam'ayuyoto lu luudu, kuyadihi lukuki, we la an'aye w'apami, kudji iso lu pamba yako tshe, kikitsha pamba tshe yambulula laandi. 5 Ku umuntu akamu la le ndi, akayadihi lukuki ndi la an'andi w'apami. Vo wakawelaka pamba, ku ndi akayidjaka iso. 6 Lam'akaluli pamba, ndi akatela on'andi omotshi ati: Umumbela pamba kemotsi. Ku ndi akukaluya diui ati: Pamba yambushila. Ku iso konkela ntu. 7 Ndi akayutela umvutshi a Unyashungu, ku ndi akukaluya diui ati: Tshoka, utusundja iso, kufuti dibasa; kanyuli kene kayutshikala, we la an'aye.

Elisha la Umuntu Usi Shunema

8 Lushi lomotshi Elisha aketi la Shunema, lene akadjsashi umuntu kanga ongonyi. Ku ndi akosengasenga dia ndi ntali ma. Okone tena tshe lam'akandetaka leko, ndi akalekaka ma. 9 Ndi akatela umendi ati: Mete, dimi lambeya nti: Untu one latetaka lakasu nshi tshe, ukilami a Unyashungu mbendi. 10 Tütsheli yindju ya ladiku la peli, katükitsihi tangi, mesa, kitu la tala lokö, dia ndi ndjudjaseka loko lam'ayunduyakaka le su. 11 Okone lam'akandetetaka, ndi akayotoka lu yindju yako, aketamaka. 12 Ndi akatela ukambi andi Ngehazi ati: Uteti umuntu one, usi Shunema. Lam'akandaweti, ndi akayemala la ntundu kandi. 13 Ku ndi akatela ukambi andi ati: Uwuteli wati: Mete, we atenaka pa dia ntulungula, alangaye untu nkutshela We nangaka untu nkoteketela le khum'ekanga kana le olombodi w'alimbi? Ndi akukaluya diui ati: L'atei a wudja asu kudjashimi. 14 Ndi akambula ukambi andi ati: Kakona kukukisu mbutshela? Ngehazi akukaluya diui ati: We henyi, ndi kema la ona, ndu umendi aya usumbi. 15 Ndi akawutela ati: Uweti. Ngehazi akaweti, ku ndi akayemala la suku. 16 Elisha akawutela ati: Lu etena kene, l'eleku k'uyuyu we ayolela ona pam. Ndi akukaluya diui ati: Kema, khumemi, we umvutshi a Unyashungu, tunyimbiyaki, dimi ukambi aye a umuntu.

17 Umuntu aco akatshu diemi, akuti ona pam i'etena kako l'eleku kako, uku akawutela Elisha. 18 Lam'akuli ona, ndi akatshu lushi lomotshi dia ntenda shi utsha le amunyi. 19 Ndi akatela shi ati: Dimi la kandji l'ote! dimi la kandji l'ote! Ku shi akatela ukambi andi ati: Uwembe utsha le nyangu. 20 Ukambi akawembe, akotole le nyangu. Ona akatshikala lu dihelo dia nyangu edja ndu unya l'atei ote, ku ndi akavu. 21 Nyangu akambela la ndi, akatuwetamia lu

tangi ka umvutshi a Unyashungu, aküdihi lukuki, akatumbi. 22 Ndi aketi umendi, akosengasenga ati: Utumeli ukambi aye omotshi la the punda ka wadi; dimi nangaka ntsho esadi utsha le umvutshi a Unyashungu, keli kankaluli. 23 Ku umendi akawumbula ati: Okoko wana walangaye ntsho elo utsha le ndi? Elo kema hyane ya ngondo kana lushi l'ekila. Wadendi akukaluya diui ati: Ayuyala ololo. 24 Ndi akakitsa edie ladiku dia punda kandi, akatela ukambi andi ati: Ukilombole, utshu; temalaki lu mbuka, tshikima lambukutela. 25 Ndi akatshu le umvutshi a Unyashungu l'Ukungu a Karamele.

Lam'akawenyi umvutshi a Unyashungu uma l'etalu, ndi akatela ukambi andi Ngehazi ati: Umuntu one, usi Shunema, uku ayayi. 26 lawo esadi, utuhumania la ndi, utuwumbuli wati: We la wulu? Umeye la on'aye weko la wulu? Ndi akukaluya diui ati: Shu tshe teko la wulu. 27 Lam'akandakumi la le umvutshi a Unyashungu l'ukungu, ndi aküdingama l'ekulu. Ngehazi akayi dia ndjüsukula. Keli umvutshi a Unyashungu akawutela ati: Úkimo, ne dia utema andi weko la lokonyo, keli Latuyalaka akambishe dikambu diako; ndu kunimbitshiyamidio. 28 Umuntu akawumbula ati: Khumemi, dimi kakakolombe ona pam? Dimi kumvuta nti: Tunyimbiyaki? 29 Ku Elisha akatela Ngehazi ati: Olete uya lu lukindi, ukimeli danga diamu lu lunya, utshu. Naka we ayuhumana l'untu, tuwemulaki. Ndu naka untu ayukemula, tukaluyaki diui. Kutahe danga diamu l'elundji k'ona. 30 Nyangu ona akawutela ati: Uku eli Latuyalaka la lumu, ndu uku weye la lumu! Dimi halukutshika. Ku Elisha akunela, akuyeli. 31 Ngehazi akatshu la ntundu kawo, akatahe danga l'elundji k'ona, ku nduku diui kuyanga djimbitele y'eulwelu. Ku ndi akakalula dia ntuhumania la Elisha, akatusanya dikambu, ati: Ona hulwi.

32 Lam'akakumi Elisha lu luudu, atanu ona akawvi, etami lu tangi kandi. 33 Ndi akoto, akayadihi la ndi lu luudu, ku ndi akalombe Latuyalaka. 34 Ndi akambela, aketama ladiku di'ona; akakitsa unyo ladiku di'unya andi, ashu ladiku dia ashu andi, anya ladiku dia anya andi; ku ndi akayasimbe ladiku diandi. Dimba di'ona diakahetaheteta. 35 Elisha akangana, aketeta lu luudu; ku ndi akayumbela, akasimbimala ladiku di'ona. Ku ona akakashiya tena esambeli, akadihula ashu. 36 Elisha aketi Ngehazi, akawutela ati: Eta umuntu usi Shunema uku. Ngehazi akaweti, ndi akayi le Elisha. Ku Elisha

2 KHUMI YA DIKANGA

akawutela ati: Ose on'aye a pam! 37 Umuntu akayahumanya l'ekulu andi akukhusamela la kete. Ku ndi akose on'andi, akatumbi.

Elisha Ambutshela Amvutshi Akambu wa Mamba

38 Elisha akakalula la Ngilingala. Ndjala ka kasha kaki lu kete yako. Ana w'amvutshi wakadjashi la ntundu kandi, ku ndi akatela ukambi andi ati: Ukitsha puki ka wuki, ukateli ana w'amvutshi usawu. 39 Omotshi akatshu l'usu dia ntuka adiyu, ndi akatutana okodi w'usulula, akaki esulula uma loko, akéludia to lu dihondo diandi. Lam'akandakalula, ndi akayihimbula tenyi tenyi lu puki kaki usawu, ne dia vo kumbelimbitala. 40 Vo wakashu antu ako dia vo nde; keli lam'akawali, vo wakahangohango vati: Umvutshi a Unyashungu li, nyoi lu puki! Vo kumbeya mbole ntu. 41 Elisha akawatela ati: Nyose shima, ndi akakidji lu puki, akati ati: Usha antu ane keli wali. Nduku engo ka kolo kakayala lu puki ntu.

42 L'etena kako pami kemotsi akayi uma la Bala-Shalisha. Ndi akela umvutshi a Unyashungu ma di'olonga, ekama w'epunga akumi ahendi, la washa w'epunga lu paya kandi. Elisha akati ati: Usha antu ane keli wali. 43 Ukambi andi akukaluya diui ati: Ukundi ayumeya ndesha antu ane lukama? Keli Elisha akawutela ati: Udisha antu ane keli wali, ne dia Latuyalaka kata ati: Vo wayudile, ku dimotshi diayutshikala. 44 Ndi akakitscha ma la ntundu kawo. Vo wakali, ku wakatshiki dimotshi uku diui dia Latuyalaka.

Ekonwelo ka Sudi ka Namana

5 Namana, olombodi w'alimbi wa khum'ekanga ka Suriya, aki untu a wuki le khumendi, la nemo efula. Ne dia uma le ndi kakatshungula Latuyalaka asi Suriya. Keli pami kako ka wulu ndu dihunga aki la sudi. 2 Alimbi w'asi Suriya wakatumbaka elui, ku vo wakatunda dikenda dimotshi dia umuntu fumbi uma lu kete y'asi Isariye, diakakambelaka wadi a Namana ulimu. 3 Ndi akatela khumendi a umuntu ati: Utunduyala khumemi ayali lasuki la umvutshi weli la Samariya, tshiki ndi útokonoya sudi kandi! 4 Untu omotshi akatshu dia ntutela khumendi ati: Dikenda dia umuntu di'uma lu kete ya Isariye akatshi wuhu one la wuhu one. 5 Ku khum'ekanga ka Suriya akawutela ati: Uneli, utsu la Samariya, dimi layutumela khum'ekanga

ka Isariyele mukanda. Ndi akatshu kame la talata ya fesa dikumi, la toshekele ta paunyi nunu samalu, la ahondo dikumi wa ndota. 6 Ndi akatolela khum'ekanga ka Isariyele mukanda, akafundama ati: Ulungi, lam'ayukuma mukanda one le ye, keyi wat: Dimi kambutuma ukambi ami Namana le ye, dia we mbokonoya sudi kandi. 7 Lam'akali khum'ekanga ka Isariyele mukanda, ndi akati ahondo andi, akati ati: Undi, dimi kaya Unyashungu dia ndjaka la mbulula, mbutumedindi pami kene dia dimi mbokonoya sudi kandi? Nyeyi ndu nyulimbitali nyati: Ndi eko lu nyanga dikambu dimotshi dia mama la mi!

8 Lam'akuki Elisha, umvutshi a Unyashungu, ati: Khum'ekanga ka Isariyele akatshi ahondo andi, ndi akatumi unto dia ntumbula khum'ekanga ka Isariyele ati: Okoko wana wakayatshi ahondo aye? Úkimo ayi lakami, ku ndi ayeza ati: Umvutshi omotshi eko lu Isariyele. 9 Namana akatshu, ndi la falasa yandi la pusupusu kandi, akayemala la suku dia luudu la Elisha. 10 Elisha akútumela diui le dikendji ati: Utshu, uteke tena esambeli lu ashi wa Jorodana, ku dimba diaye diayokolongona uku akidio ntundu, ku we ayuyala pudipudi. 11 Namana akuki kele, akunela, atati ati: Dimi lakatshi l'utema nti: Ndi ayutumba uya le mi, ayuyemala ndame, ayeta lukumbu la Latuyalaka, Unyashungu andi, ayetshetsha lunya landi lu ahuli weli kandji, ku ndi ayokonoya sudi. 12 Undi, ndjali ya la Damaseke: Abana la Ferepare, hawuleki ashi tshe wa lu Isariye amena? Dimi tutoka leko, ku dimi ndjala pudipudi? Ku ndi akakadimo, akako la kele ka wulu. 13 Keli ekambi andi wakayi uya le ndi, wakawutela vati: Papa, utunduyala umvutshi akuteli dia ntsha dikambu dimotshi dia wuki, undi, we tutuditsha? Na dikambu dieli laso diahumbaye ntsha, lam'akandakutedi ati: Toke, ku we ayuyala pudipudi? 14 Ndi akahulo akatoto tosoke tena esambeli lu Jorodana, uku diui dia umvutshi a Unyashungu, ku dimba diandi diakayala uku dimba dia ona ashashi; ndi akayala pudipudi.

15 Namana akakalula le umvutshi a Unyashungu, ndi la wane wakatshokaka la ndi tshe. Lam'akandakumi, ndi akemala la ntundu kandi, akawutela ati: Mete, dimi lambulimbitala nti: Nduku Unyashungu weli la kete, naka aha one weli lu Isariye. Kakiane, dimi lambukosengasenga nti: Etawo nungula ushasha omotshi uma le mi,

dimi ukambi aye. 16 Elisha akukaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka lakambelami ulimu la lumu! dimi haletawa nungula nduku engo. Namana akosengasenga wulu dia ndi nungula, keli ndi akatumi. 17 Ku Namana akati ati: Ne dia we ambutuna, etawo dia vo mbishami kete, dimi ukambi aye, wutshu wukuki punda hyendi memba; ne dia dimi ukambi aye handjulanga nambula ulambu a lutshumba kana ulambu le ditemolatemola. Dimi layelambulaka paka le Latuyalaka. 18 Oso eli dikambu diasengasengami Latuyalaka tena tshe, dia ndi nyimanyiami, dimi ukambi aye. Lam'atotoka khumemi lu luudu la Rimona dia ntukhusama loko ndu lam'atundekamaka lu lunya lami, ndu dimi latukhusamaka lu luudu la Rimona. Latuyalaka etawo nyimanyiami, dimi ukambi aye, lam'ayumkhusama lu luudu la Rimona! 19 Elisha akawutela ati: Kutshu la ki.

Lam'akandayala (Namana) tshalula, 20 Ngehazi, ukambi wa Elisha, umvutshi a Unyashungu, akati ati: Nyendi, khumemi ambukimo Namana, usi Suriya one. Aha nungula nduku engo uma lu anya andi, l'atei a diango diakandela. Uku eli Latuyalaka la lumu! dimi lutsha mbuyela la luwangu, keli katose engo kemotshi. 21 Osoku Ngehazi akayeli Namana la luwangu, Namana akawenyi ayuyeli la luwangu, akakiti uma lu pusupusu kandi, akatshu, akatuhumana la ndi, akawumbula ati: Tshe ki leku? 22 Ndi akukaluya diui ati: Tshe ki. Khumemi kuntumi le ye ati: Elongo w'apami ehendi, w'uma l'atei w'ana w'amvutshi wambukuma kakiane uma lu leke l'akuna wa Efarayima mbakosengasengami nti: Uwasha talata otoi ka fesa, la ahondo ahendi wa ndota. 23 Namana akawutela ati: Etawo nungula talata hyendi. Ndi akosengasenga wulu, akadji talata hyendi ya fesa lu atapa a hendi, akakimo ahondo ahendi wa ndota. Ndi akembia ekambi andi ehendi, waketi la ntundu ka Ngehazi lu dikuna, 24 ndi akose diango diako uma l'anya awo, akadikitsha lu luudu. Ndi akakaluya antu aki, ku vo wakatshu. 25 Ndi akoto, akatemala la ntundu ka khumendi Elisha. Ku Elisha akawumbula ati: Ngehazi, uma lendi akiye? Ndi akukaluya diui ati: Dimi ukambi aye hatshwi nduku mbuka. 26 Keli Elisha akawumbula ati: Undi, nyuma kami hatshwi kame la ye lam'akakadimwi pam i keku uma lu pusupusu kandi, dia ndjuhumana la ye? Oso aki etena ka nungula falanga ndu ka nungula ahondo, eweli, ekodi wa vinyo, ekoko, ngombe,

ekambi w'apami la ekambi w'amantu? 27 Okone sudi ka Namana kayukumamema we la tukanula taye pundju. Ku Ngehazi akamo uma la ntundu ka Elisha la sudi kasaa uku pembe.

Kenge Yakatupo

6 Ana apami w'amvutshi wakatela Elisha vati: Enda, dihuli diudjashisu lasuki la ye, diambleka pika le su. 2 Shu tambukosengasenga shati: Utukimo, tutshu la Jorodana dia ntokota untu l'untu usimbi, dia ndjuhika luudu la shu mbidjase. Ndi akakaluya diui ati: Nyutshu. 3 Keli omotshi akosengasenga ati: Utshu la su, shu ekambi aye. Ku ndi akukaluya diui ati: Kawo, dimi layutsho. 4 Okone ndi akatshu la wo. Lam'akawakumi la Jorodana, vo wakatokota etamba. 5 Keli lam'akakotaka omotshi usimbi, kenge yakungo, yakatambela lu ashi. Ndi akadi kuku ati: Yee! khumemi li! kenge ya diambu mbeyo! 6 Umvutshi a Unyashungu akawumbula ati: Lendi utambeyo? Ku ndi akawenya dihuli. Umvutshi akakote tshamba, akayitambiya lu dihuli diako, ku yo yakatupula kenge. 7 Ndi akawutela ati: Uyose! Ku ndi akasimbula lunya, akayose.

Elisha la Asi Suriya

8 Lu nshi sho, khum'ekanga ka Suriya akalokaka la Isariyele. Ndi akatela ekambi andi ati: Lu dihuli dia kapanda kayumutuhanga. 9 Umvutshi a Unyashungu akatumela khum'ekanga ka Isariyele diui ati: Ewo, tetaki lu dihuli so, ne dia asi Suriya wambuhulo leko. 10 Khum'ekanga ka Isariyele akatumi antu lu dihuli diakawewula umvutshi a Unyashungu. Ehanelu ka wuhu oso kundjala etena otoi kana tena pendu. 11 Ku khum'ekanga ka Suriya aki la ohenyoheyenyo l'utema lu dikambu so. Ndi aketi ekambi andi, akawumbula ati: Nyu hanyetawo mvutelami usikasu leli kame la khum'ekanga ka Isariyele? 12 Ukambi andi omotshi akukaluya diui ati: Khumemi khum'ekanga li, nduku untu; keli umvutshi Elisha ludjashi lu Isariyele katusanyiyaka khum'ekanga ka Isariyele aui watutuyaka lu luudu laye la mbetama. 13 Ndi akawutela ati: Tshoka, utendi dihuli diendi, kantumi antu dia vo ntuwunda. Wakukaluya diui vati: La Dotana kendi.

14 Khum'ekanga ka Suriya akatumi falasa, pusupusu la alimbi efula. Vo wakatukuma l'utshu, wakadingi usumba aki. 15 Ukambi w'umvutshi a Unyashungu

2 KHUMI YA DIKANGA

aketo la hyutshihutshi, akatumbi, akatanu ku alimbi ane wakadingi usumba, vo la falasa la pusupusu yawo. Ku ukambi w'umvutshi a Unyashungu akadi kuku ati: Yee! Khumemi, kayututsha na? 16 Ku ndi akukaluya diui ati: Tukaki woma, ne dia wane welu la su, ndeka waku weli la wo efula. 17 Ku Elisha akalombe ati: Latuyalaka li, lambukosengasenga nti: Udihuli ashu w'ukambi dia ndi mena. Latuyalaka akadihula ashu w'olongo ako, ku ashu andi wakadiho. Enyi ku ukungu wambulula to la falasa la pusupusu ya dja l'utshimba wa Elisha. 18 Lam'akahulo asi Suriya uya le Elisha, ndi akalombe Latuyalaka ati: Ete wudja one tutshungu. Ku ndi akawaete tutshungu uku dombelo dia Elisha. 19 Elisha akawatela ati: Aha mbuka kene, ndu aha usumba one, nyundjeli keli nyolombole utssha le pamii kayanganyu. Ku ndi akalombola utssha la Samariya.

20 Lam'akawakumi la Samariya, Elisha akalombe ati: Latuyalaka li, udihuli ashu w'antu ane, wasene. Latuyalaka akadihula ashu awo, ku vo wakasene, wayendi ku waya k'atei a Samariya. 21 Lam'akawakenyi khum'ekanga ka Isariyele, ndi akambula Elisha ati: Papa, mbâdiaki, mbâdiaki? 22 Ndi akukaluya diui ati: Kema, tâdiakaki. Undi, we mbeyaka ndjaka wane wakayadj lu fumbi la yombo yaye, l'uta aye uka? Uwasha ma la ashi, wali, wano, wakaluli le khumewo. 23 Khum'ekanga ka Isariyele akâkatela dambu dia wuki. Lam'akawashili nde la no, ndi akâkendja. Ku vo wakatalula le khumewo. Alimbi wa Suriya kunkalula ntu lu kete ya Isariyele.

Elisha la Edingelu ka Samariya

24 L'okongo diku Bene-Hadada, khum'ekanga ka Suriya, akasanganya alimbi andi, wakatshu, wakatudinga Samariya. 25 L'etena kako ndjala ka kasha kaki wulu la Samariya; asi Suriya wakadingi usumba edja ndu ushinga w'ote wa punda akayala toshekele ta fesa akumi enanei, la etenyi ka nei ka dikdia dia khudumba kakayala toshekele ta fesa tutanu. 26 Lam'akatetaka khum'ekanga ka Isariyele ladiku di'eheli ka lukumbu l'usumba, umuntu omotshi akûlelela ati: Khumemi khum'ekanga li, unkimanya! 27 Ndi akukaluya diui ati: Naka Latuyalaka hakukimanya, la na ayumukukimanya? L'engo uma lu dihuli di'esuswelu kana k'uma lu dihuli di'ehinlu? 28 Khum'ekanga akawumbula ati: Kanyangaye na? Ndi akukaluya diui

ati: Umuntu one akamvutela ati: Umbisha on'aye a pamii, tûle elo, katuli on'ami a pamii lui. 29 Okone shu takakati on'ami, takûli. La wedi a pindju lakawutelu nti: Ela on'aye, katuli, keli ndi akashi on'andi. 30 Lam'akuki khum'ekanga aui wa umuntu aksu, ndi akatshatsha ahondo andi. (Ndi aki lu mbeteta ladiku di'eheli ka lukumbu.) Antu wakenyi vati: Dikutu mbolotendi la tshina di'ahondo andi. 31 Ku ndi akati ati: Unyashungu kândjaki, naka ote wa Elisha, on'a Shafata, ayutshikala lu dimba diandi elo.

32 Etena kako Elisha akadjashi lu luudi landi, ndi la dihangamendi. Khum'ekanga akatumi dikendji, keli ntundu ndi atakumi le Elisha, ndi akatela dihangamendi ati: Nyu menaka uku ambutumela undjakanyi one untu dia ndjumpimbula ote? Nyulungi, lam'ayuya dikendji, kanyuhidi lukuki, kanyûmamanya la lukuki. Aha kindu ya khumemi sho yayi l'okongo andi? 33 Kama akandateketaka la wo, ku khum'ekanga ambukuma. Ndi akati ati: Enda, kolo kene kambuya uma le Latuyalaka; kakamalungamelu ntu uma le Latuyalaka?

7 Elisha akakaluya diui ati: Nyulungi, diui dia Latuyalaka. Latuyalaka kata ati: Lui l'etena kene wayusundja yediko ya shima ka pudipudi l'ushinga wa shekele otoi, la tediko tuhendi t'epunga lu ushinga wa shekele otoi l'eotwelo k'usumba wa Samariya. 2 Olohe wakekamaka khum'ekanga akakaluya umvutshi a Unyashungu diui ati: Naka Latuyalaka ayudihula adidishi l'ulungu, dikambu dia wuhu oso mbeyaka ntshama uka? Ku Elisha akukaluya diui ati: Ulungu, ashu aye wayena dikambu so, keli we hole diango.

3 L'etena kako apami anei, akanga a sudi, waki l'eotwelo k'usumba, wakambwana vati: Ngandi, tutshikalaki lane edja ndu tambuwo? 4 Naka tambukana dia mboto l'usumba, ndjala ka kasha keko l'usumba, ku tayutuvu lêko; keli naka tayutshikala lane, tayuwo pupu. Nyeso tutshu, tutuyatambiya lu anya w'alimbi w'asi Suriya. Naka vo wayutukimo, shu tayutshikala la lumu; ku naka vo wayutudiaka, shu tayuwo. 5 Vo wakunela la hyutshihutshi, wakatshu utscha la pangu k'asi Suriya. Lam'akawakumi l'eotwelo ka pangu k'asi Suriya, watani ku nduku untu. 6 Khumesu akukia alimbi w'asi Suriya lundju la pusupusu ya ta, la falasa, ndu la ului a wuki w'alimbi. Ku vo wakatanelaa vati: Nyuki, khum'ekanga ka

Isariyele akatokongedi khumi ya dikanga y'asi Hiti, ndu y'asi Edjibitu dia ndjutolosha. 7 Diako mbakawunela, mbakawalawo la hyutshihutshi, mbakawatashiki mvudu yawo y'apema, falasa yawo, punda yawo, ndu pangu uku akiti. Vo wakalawo etundu etu, dia nshimbela nyumu yawo. 8 Lam'akakumi akanga a sudi l'eotwelo ka pangu, vo wakoto lu luudu la dipema lomotshi, wakali, wakan, wakose fesa, paunyi la ahondo wakatushe. Ku vo wakakalula; wakatoto lu luudu la dipema lukina, wakose diango, wakatushe.

9 Ku vo wakatanelo vati: Wuhu watshasus one kema oolo! Lushi l'elo, leko lushi la lukumu l'ololo, keli shu ntshikalaka ki. Naka tayutshikala ki, ndu tayukunga edja ndu pindju, elanyelu kayuya le su. Nyeso tutshu, tututeli khumbu ka khum'ekanga. 10 Vo wakatshu, wakateta elami wa la suku di'usumba; wakatela vati: Shu takakumi lu pangu k'asi Suriya, tutani ku nduku untu, kuyanga diui di'untu leko. Keli takatanyi falasa la punda yukelekami lu mvudu y'apema uku akiwo. 11 Ku alami wa suku di'usumba wakahangohango, wakatutela khumbu ka khum'ekanga lukumu lako. 12 Khum'ekanga aketo l'utshu, akatela ekambi andi ati: Dimi layunyenya uku alanga asi Suriya ntutshela. Vo mbeyaka vati: Shu la ndjala. Diako mbakawatukutumba uma lu pangu dia ntushama l'usui, wata vati: Lam'ayuwutumba uma l'usumba, katuwandi lunda, katoto l'usumba. 13 Ukambi andi omotshi akukaluya diui l'osengosengo ati: Antu amotshi wose falasa tshanu yambutshikala l'usumba (yo yeli uku ului tshe w'asi Isariyele wambutshikala, yo yeli uku ului wa Isariyele tshe wakavu), tatum, watendi dikambu. 14 Vo wakose pusupusu hyendi kame la falasa, ku khum'ekanga akatumi akendji lu wanya w'alimbi w'asi Suriya. Ndi akawatela ati: Nyutshu, nyutendi. 15 Vo wakatshu lu wanya awo pulu ndu la Jorodana. Wendi ku mbuka tshe kakayadi ahondo atu kalakala la diango diakatakadjaka asi Suriya lam'akawatalawoka. Ku akendji wakakalula, wakayutela khum'ekanga.

16 Wudja wakatumbi, wakatumba diango lu pangu k'asi Suriya. Ku wakasundja yediko ya shima ka pudipudi l'ushinga wa shekele otoi, la tediko tuhendi t'epunga l'ushinga wa shekele otoi, uku aki diui dia Latuyalaka. 17 Khum'ekanga akasha olombodi w'alimbi wakandekama okende wa nama eotwelo k'usumba; antu wakawukamakamela l'ekulu l'eotwelo k'usumba. Ku ndi akavu uku diui

diakati umvutshi a Unyashungu, lakateketaka lam'akayi khum'ekanga le ndi. 18 Okone dikambu diakayala uku diui diakatela umvutshi a Unyashungu khum'ekanga ati: Lui l'etenka kene, wayusundja tediko tuhendi t'epunga l'ushinga wa shekele otoi; la yediko ya shima ka pudipudi l'ushinga wa shekele otoi l'eotwelo k'usumba wa Samariya. 19 Olomboki aka kakakaluya umvutshi a Unyashungu diui ati: Naka Latuyalaka ayudihula adidishi wa l'ulungu, dikambu so mbeyaka ntshama uka? Ndi eli one lakakaluya umvutshi a Unyashungu diui ati: Mete, ashu aye wayena dikambu so, keli we hole diango. 20 Dikambu diako diakayala osoku, antu wakawukamakamela l'eotwelo, ku ndi akavu.

Wambukaluya Umuntu Usi Shunema Ekambo Kandi

8 Elisha akatela umuntu lakandulwela on'andi a pami ati: Uneli, utshu we la wa lu luudu laye, utudjase lene ukukiye mbindjase, ne dia Latuyalaka ayutuma ndjala ka kasha. To kayuyala deku esambeli lu kete. 2 Umuntu akunela, akatshi uku diui dia umvutshi a Unyashungu. Ndi akatshu, ndi la wa lu luudu landi; akatdjase deku esambeli lu kete y'asi Filistiya. 3 L'ekumelu ka deku esambeli, umuntu akakalula uma lu kete y'asi Filistiya. Ndi akatshu dia ntosengasenga khum'ekanga lu dikambu dia luudu la ekambo kandi. 4 Khum'ekanga akasawula la Ngehazi, ukambi w'umvutshi a Unyashungu; akösengasenga ati: Umvuteli akambu a waki wakatshaka Elisha. 5 Kam'akandasanyiaka khum'ekanga uku akandulula untu lakavu, ku umuntu kanga ona pami lakandulula, ambuya dia ndjosengasenga khum'ekanga lu dikambu dia luudu landi la ekambo kandi. Ku Ngehazi akati ati: Khumemii khum'ekanga li, umuntu ako one, ndu on'andi lakulula Elisha one. 6 Lam'akambula khum'ekanga umuntu dikambu diako, ndi akulimbitshiyadio. Ku khum'ekanga akawusha olohe omotshi wakandatela ati: Wakaluya kene tshe kaki le ndi ndu elua tshe waki l'ekambo kandi umaka lushi lakandunela uma lu kete nye edja ndu kakiane.

Hazaele Ambuyala Khum'ekanga ka Suriya

7 Elisha akatshu la Dameseke. L'etenka kako Bene-Hadada, khum'ekanga ka Suriya aki la kandji. Wakawutela vati: Umvutshi a Unyashungu ambuya. 8 Khum'ekanga

2 KHUMI YA DIKANGA

akatela Hazaele ati: Ose ushasha omotshi, utshu, utuhumani la umvutshi a Unyashungu. Utuwumbuli diui uma le Latuyalaka dia mbeaya kana layokono uma lu kandji kene. 9 Okone Hazaele akatshu dia ntuhumana la ndi, ndi akatole ushasha a wehu tshe wa diango di'ololo dia la Damaseke, diaki wutshu wakakuki kamelo akumi anei memba. Ndi akatemala la le ndi; akawutela ati: On aye Bene-Hadada, khum'ekanga ka Suriya, kuntumi le ye dia ndjukumbula ati: Dimi layokono uma lu kandji kene? 10 Elisha akukaluya diui ati: Tshoka, utuwuteli wati: We ayokono! Keli Latuyalaka akamenya ati: Ndi ayovo. 11 Umvutshi a Unyashungu akushishima, akawendi tee, edja ndu ndi akuki sonyi, akaleli. 12 Hazaele akawumbula ati: Dikambu kuna dialelaye, we khumemi? Ndi akukaluya diui ati: Ne dia dimi mbeayaka kolo kayuyutshela asi Isariyele; we ayutshumba esumba awo weli la kumbu ya wulu, ayudiaka elongo awo w'apami la yombo, ayatshatsha an'awo wa tshitshe, ndu ayata wadiwero weli la waemi. 13 Hazaele akukaluya diui ati: Kakona kemi, dimi ukambi aye, leli uku fo, dia ntsha dikambu dia wuki so? Elisha akukaluya diui ati: Latuyalaka akamenya ati: We ayuyala khum'ekanga ka Suriya. 14 Ndi akamo uma la le Elisha, akakalula le khumendi. Ku khumendi akatuwumbula ati: kakakutedi Elisha na? Ndi akakaluya diui ati: Ndi akamvutedi ati: We ayokono. 15 La wedi a pindju, Hazaele akose ulangitshi, akawumbia lu ashi, akukumbi khum'ekanga l'elundji, ku ndi akavu. Hazaele akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Jehorama ya la Juda (2 Ek. 21:1-20)

16 L'eleku ka tanu ka diulelu dia Jorama, on'a Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele, Jehorama on'a Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, akatatela mbulela. 17 Ndi aki la deku akumi asatu la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku enanei la Jerusalema. 18 Ndi akakendakenda lu mbuka ka khumi ya dikanga ya Isariyele uku akatshaka khumbu ka Ahaba, ne dia ndi akatshuki on'a Ahaba. Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka. 19 Keli Latuyalaka kunanya Juda, ne dia ukambi andi Davidi, uku daka diakandulaki dia mboshaka tala l'atei wa an'andi pundju.

20 Lu nshi ya Jorama, asi Edome wakahindwela Juda, wakayadjela khum'ekanga. 21 Jorama akete la Zaira,

ndi la pusupusu yandi tshe. Ndi akateto l'utshu, akatolo la asi Edome wakudingi ndu la elombodi awo wa pusupusu. Keli wudja andi wakalawo uya la wakawo. 22 Okone asi Edome wakahindwela asi Juda edja ndu elo. Ndu Libina akahindwela pupu l'etema kako. 23 Undi, etsha ekina wa Jorama la akambu tshe wakandatshaka hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 24 Jorama akayeli wa shi, wakukhunde la le wa shi l'usumba wa Davidi. On'andi Ahaziya akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Ahaziya ya la Juda (2 Ek. 22:1-6)

25 L'eleku ka dikumi la ahendi ka diulelu dia Jorama, on'a Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele, kakatatela Ahaziya, on'a Jehorama khum'ekanga ka Juda, mbulela. 26 Ahaziya aki deku akumi ahendi la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela eleku otoi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Ataliya, ukana wa Omiri, khum'ekanga ka Isariyele. 27 Ndi akakendakenda lu mbuka kakakendakenda khumbu ka Ahaba, akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, uku akatshaka khumbu ka Ahaba, ne dia ndi aki ukilu wa khumbu ka Ahaba. 28 Ndi akatshu, ndi la Jorama, on'a Ahaba, dia ntolosha Hazaele, khum'ekanga ka Suriya la Ramota-Ngiliyade. Ku asi Suriya wakahumuya Jorama. 29 Khum'ekanga Jorama akakalula la Jezerele dia ndjokono puta yakuhumuya asi Suriya la Rama lam'akandalokaka la Hazaele, khum'ekanga ka Suriya. Ahaziya, on'a Jehorama, khum'ekanga ka Juda akatshu la Jezerele dia ntenda Jorama, on'a Ahaba, ne dia ndi aki la kandji.

Jehu Ambukitama Iso dia Ndjala Khum'ekanga ka Isariyele

9 Umvutshi Elisha aketi otoi omotshi w'ana apami w'amvutshi, akawutela ati: Olete uya lu lukindi, ose sai kene k'iso, utshu la Ramota-Ngiliyade. 2 Lam'ayuyutukuma leko, kutuyang Jeju, on'a Jehoshafata, on'a Nimishi. Kutshu, kutuwunyia uma l'atei w'anangu, koto la ndi lu luudu lomotshi la l'etei. 3 Kose sai k'iso, kuwuteleto l'ote, kuwuteli wati: Latuyalaka kata ati: Lambukukita iso dia we ndjala khum'ekanga ka Isariyele! L'okongo diku kudihuli lukuki, kulawo; tutshimbatshimbaki. 4 Ku olongo a pami ako laki umvutshi, akatshu la Ramota-Ngiliyade. 5 Lam'akandakumi, atanu ku

elombodi w'alimbi ene wudjashi. Ndi akati ati: Dimi la diui dia nkutela we olomboki. Jehu akawumbula ati: Le untu akona l'atei asu? Ndi akukaluya diui ati: Le ye, we olomboki. 6 Jehu akunela, akoto la ndi lu luudu. Ku umvutshi akawutela iso l'ote; akawutela ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata ati: Lambukutela iso dia we ndjala khum'ekanga ka wudja wa Latuyalaka, Isariyele. 7 Kushili luudu la khumeye Ahaba ushiki, dia dimi nsomboya Jezebele dikila dia ekambi ami amvutshi la dikila dia ekambi tshe wa Latuyalaka. 8 Ne dia utundu a khumbu tshe ka Ahaba kayulanyema, dimi layushila usika pami tshe ka lu khumbu ka Ahaba ushiki: one leli fumbi kana one luyadjasedi lu Isariyele. 9 Dimi layete khumbu ka Ahaba uku khumbu ka Jereboama, on'a Nebate, ndu uku khumbu ka Basha, on'a Ahidja. 10 Fo yayole Jezebele l'usumba wa Jezerele, nduku untu layukhunde. Ku ndi akadiluka lukuki, akalawo.

11 Lam'akatumbi Jehu uya le ekambi wa khumendi, omotshi akawumbula ati: Ngandi, we ki? Okoko wana wakayi kanga dadi uku le ye? Ndi akukaluya diui ati: Nyu mbeyaka pami keku ndu wuhu wukukindu mvuta. 12 Vo wakukaluya diui vati: Kashi! Ututeli! Ku ndi akawatela ati: Okone la okone mbakandamvutedi ati: Latuyalaka kata ati: Dimi lambukutela iso dia we ndjala khum'ekanga ka Isariyele. 13 Vo tshe untu l'untu akose dihondo diandi esadi, wakawalela dia ndi mbidjase ladiku diawo l'ote wa kibandelu, wakadi amama vati: Jehu keli khum'ekanga!

Jehu Ambudiaka Jorama

14 Ku Jehu, on'a Jehoshafata, on'a Nimishi, akatshwela Jorama sheki. (Laso Jorama aki lu nama Ramota-Ngiliyade, ndi la Isariyele tshe, dikambu dia Hazeale khum'ekanga ka Suriya. 15 Keli khum'ekanga Jorama akakalula la Jezerele dia ndjokono puta yakuhumuya asi Suriya lam'akandalokaka la Hazeale khum'ekanga ka Suriya.) Jehu akawatela ati: Naka okone mbalanganyu, untu tatumbaki uma l'usumba, dia ntuta lukumu lone la Jezerele. 16 Jehu akahema lu pusupusu, akatshu la Jezerele, ne dia leko kaketami Jorama. L'etena kako Ahaziya, khum'ekanga ka Juda, akayi dia ndjenda Jorama.

17 Ulami laki l'etangelu ka la Jezerele, akenyi alimbi wa Jehu, akati ati: Lambena ului w'alimbi. Jorama akawutela ati: Ose

umbahemi omotshi wa falasa, ûtumi dia ndi ntuhumana la wo, dia ntuwambula kana lu ki kayawayi. 18 Umbahemi wa falasa akatshu dia ntuhumana la Jehu; akati ati: Khum'ekanga kakumbula ati: Lu ki kayayayi? Ku Jehu akukaluya diui ati: Kakona k'asaye la ki? Utshimbi l'okongo ami. Ku ulami akati ati: Dikendji diakakumi le wo, keli ndi hakalula. 19 Ku ndi akatumi umbahemi wa hendi wa falasa. Lam'akandatukuma le wo, ndi akati ati: Khum'ekanga kakumbula ati: Lu ki kayayayi? Jehu akukaluya diui ati: Kakona k'asaye la ki? Utshimbi l'okongo ami. 20 Ku ulami akati ati: Ndu ndi akakumi le wo, keli ndi hakalula. Ekendjekendjelo ka pusupusu, nfanaka la ka Jehu, on'a Nimishi, ne dia luwangu la wulu mbaydayi.

21 Jorama akati ati: Nyukeleki pusupusu lu falasa, ku wakakeleka pusupusu kandi. Jorama, khum'ekanga ka Isariyele, la Ahaziya, khum'ekanga ka Juda, wakatumbi untu l'untu la pusupusu kandi dia ntuhumana la Jehu, wakatuhumana la ndi l'ekambo ka Nabota, usi Jezerele. 22 Lam'akenyi Jorama Jehu, ndi akawumbula ati: Jehu, lu ki kayayayi? Ndi akukaluya diui ati: Ki kakona keko lam'eki munanyi ya nylo Jezebele, la aloka andi efula okone? 23 Jorama akakadimo, akalawo, akatela Ahaziya ati: Ahaziya li! fyungi nye! 24 Jehu akose uta andi, akukutula wulu, akatshete Jorama l'asa aheka. Dikuwa diakakumi pulu ndu lu diui, ku ndi akako lu pusupusu kandi. 25 Jehu akatela Bidikare, olohe andi, ati: Owembe, uwukadja lu ekambo ka Nabota, usi Jezerele; ne dia we mbuhoka diui diakati Latuyalaka lu dikambu diandi, lam'akatayelaka, dimi la ye, Ahaba shi lu falasa. 26 Latuyalaka akati ati: Mete, lakenyi dikila dia Nabota lui ndu dikila dia an'andi w'apami. Dimi layukosomboya lu dihuli ne mbakandati. Okone uwembe, uwukadja l'ekambo kako, uku akati Latuyalaka.

Jehu Ambudiaka Ahaziya (2 Ek. 22:7-9)

27 Lam'akenyi Ahaziya, khum'ekanga ka Juda, dikambu so, ndi akalawo lu mbuka k'uma lu luudu l'ekambo. Jehu akayelana la ndi, akati ati: Nyûdiaki ndu ndi lu pusupusu! Vo wakuhumuya lam'akandatambelaka lu dikuna dia Ngura, lasuki la Ibileama. Ku ndi akalawo utsha la Mingido, akatuvu leko. 28 Ekambi andi wakawembe lu pusupusu utsha la Jerusalema, wakatûkhunde lu wuku

2 KHUMI YA DIKANGA

wa diumbu la le washî l'usumba wa Davidi.

29 L'eleku ka dikumi l'otoi ka diulelu dia Jorama, on'a Ahaba, Ahaziya akayala khum'ekanga ka Juda.

Nyoi ka Jezebele

30 Lam'akakumi Jehu la Jezerele, Jezebele akuki lukumu. Ndi akakiti yula lu ashû, akalongosola divu, akendaka lu didishi. 31 Lam'akoto Jehu l'usumba, ndi akawumbula ati: We Zimiri, undjaki w'uwandji aye, lu ki kayayay? 32 Ndi akedia elundji utsha lu didishi, akahangohango ati: Akona eli lu leke lami, ku elenga ehendi kana esatu wakatundja ete. 33 Ndi akawatela ati: Nyuwukadja la kete, ku vo wakawukadja. Ku dikiila diandi dimotshi diakahandjo lu eheli, ndu lu falasa. Ku vo wakôhotshahotsha l'ekulu. 34 Ku ndi akoto lu luudu, akali, akano. Ndi akati ati: Nyutshu, nyutendi umuntu uku lakadjama mananu. Nyutûkhunde, ne dia on'a khum'ekanga kendi. 35 Vo wakatshu dia ntûkhunde, keli wakatutana paka lombo landi, akaka la tambi tu. 36 Okone vo wakakalula, wakayutela Jehu, ku ndi akati ati: Dikambu diako mbakati Latuyalaka l'unyo w'umvutshi andi Elidja, usi Tishibe, ati: Fo yayole emunyi wa Jezebele l'usumba wa Jezerele; 37 la udu wa Jezebele wayuyala uku tumi lu ekambo l'usumba wa Jezerele, wuhu waheyi antu mvuta vati: Jezebele one.

Jehu Ambushila Khumbu ka Ahaba Ushiki

10 Ana apami w'Ahaba waki akumi esambeli la Samariya. Jehu akafundi mikanda, akatumia la Samariya le ewandji w'usumba, le dihangamendi, ndu le waku wakudiaka ana apami w'Ahaba, ati: 2 Lam'ayunyulgula mukanda one nyendi ana apami wa khumenu weko la nyu, ndu pusupusu la falasa, usumba welî la lukumu la wulu, la dihumo dia ta. 3 Okone nyosonole ona pami omotshi a khumenu luleki ololo ndu lukuki, nyûkitsha lu kitika diulelu ka shi. Nyolwele khumbu ka khumenu ta. 4 Keli vo wakuki woma efula, wakambwana vati: Nyulungi, khumi ya dikanga hyendi kumbeya nsemanela la ndi, ukundi ayuteya nsemanela la ndi? 5 Ote wa khumbu kawo, uwandji w'usumba, dihangamendi ndu waku wakudiaka an'ako, wakatumela Jehu diui vati: Shu teko ekambi aye, shu tayutsha kene tshe kayuyututela. Shu hatudji nduku untu khum'ekanga, utshi

uku alangaye. 6 Ku ndi akâfundela mukanda a hendi ati: Naka wami mbenyu, ndu naka nyu nkintanyiaka diui diamî, nyuhimbili ana apami wa khumenu ete. Kanyuyi le mi la Jezerele l'etena kene lui. Laso ana apami akumi esambeli wa khum'ekanga waki laka elombodi w'usumba, wane wakawaudiaka. 7 Lam'akawalungula mukanda, vo wakandi an'ako akumi esambeli wa khum'ekanga, wakâhimbulu ete, wakadjî ete awo lu asaka, wakûmelawo la Jezerele. 8 Dikendji diakatuwutela ati: Vo wambela ete w'ana apami wa khum'ekanga. Ndi akawutela ati: Nyekitsha lu elui ehendi l'eotwelo k'usumba edja ndu la pindju. 9 La pindju, ndi akatumbi, akatemala la ntundu ka wudja tshe; akawatela ati: Nyu nyeli ololo, nyendi, dimi lakadjela khumemi sheki, lakûdiaki; keli akona akadiaki wane tshe? 10 Nyeyi nyati: Nduku diui dia Latuyalaka diakandati lu dikambu dia khumbu ka Ahaba diayoko la kete, ne dia Latuyalaka ambutsha kene kakandati l'unyo wa ukambi andi Elidja. 11 Okone Jehu akadiaki waku wakatshikala lu khumbu ka Ahaba la Jezerele. Antu andi a waki tshe, engenyi andi, la elombodi andi, ndi kumpandja nduku otoi.

12 Jehu akunela, akatshu utsha la Samariya. Lam'akandakumi lu luudu l'alami w'ekoko, lene akawahimbulaka ekoko diosa, 13 ndi akahumana la anangu Ahaziya, khum'ekanga ka Juda, akawumbula ati: Nyu wa na? Vo wakûkaluya diui vati: Anangu Ahaziya mbesu. Shu tambutsho la ntемula ana apami wa khum'ekanga, la ana apami a wadi aki khum'ekanga. 14 Jehu akati ati: Nyuwandi, ku vo wakawandi, wakâdiaki lasuki la difiku dia luudu l'ehimbwelo ka diosa. Apami akumi anei la ahendi, ndi kumpandja nduku otoi.

15 Jehu akunela uma leko, akahumana la Jonadaba, on'a Rekabe, lakayayakaka dia ndjuhumana la ndi. Ndi akawemula, akawumbula ati: Undi, utema aye weko ololo le mi uku eli utema ami le ye? Jonadaba akûkaluya diui ati: Elu, osoku mbewo. Ku Jehu akati ati: Naka osoku, umbisha lunya. Ndi akawusha lunya, ku Jehu akawotshiya lasuki la ndi lu pusupusu kandi. 16 Ndi akawutela ati: Yeti tutshu, utendi saki kami le Latuyalaka. Okone ndi akatshu la ndi lu pusupusu kandi. 17 Lam'akandakumi la Samariya, ndi akadiaki asika Ahaba tshe wakatshikala la Samariya, edja ndu ndi akashili tshe uku diui diakatela Latuyalaka Elidja.

Jehu Ambulanya Otemwelo wa Bala

18 Jehu akasanganya antu tshe kaime, akawatela ati: Ahaba akatemolaka Bala etenyi, keli dimi layukitemola uleki efula. 19 Okone nyumbeteli amvutshi tshe wa Bala, atemodi ato, elombodi ato, aha untu ntshikala, ne dia dimi nangaka nambula Bala ulambu a wuki: untu tshe lahayi, hutshikala la lumu. Keli Jehu akatshi dikambu ne la lukesu, dia nshila atemodi wa Bala ushiki. 20 Jehu akati ati: Nyudianganya lukumu la lusanganya l'ekila la Bala. Ku vo wakaludianganya. 21 Jehu akatumi akendji lu Isariyele tshe; ku atemodi tshe wa Bala wakayi, nduku otoi wakatshikala, waki kundja. Vo wakoto lu luudu la Bala, ku lo lakaluli to ndu lu kuma la kuma. 22 Ndi akatela ulami w'ahondo ati: Utundja ahondo wa mbibsha atemodi tshe wa Bala. Ku ndi akatundjiya ahondo. 23 Jehu akoto, ndi la Jonadaba, on'a Rekabe, lu luudu la Bala. Ndi akatela atemodi wa Bala ati: Nyayangi, nyendi ololo, diaha ukambi omotshi wa Latuyalaka ndjala l'atei anyu lane, paka atemodi wa Bala atu. 24 Vo wakoto dia nambula elambu wa lutshumbu.

Laso ku Jehu akakitshisha apami akumi enanei l'andja, akawatedi ati: One layuhandja untu omotshi l'atei w'antu wayumukimo l'anya anyu, ayovo lu dihuli diandi. 25 Lam'akawashili nambula elambu wa lutshumbu, Jehu akatela ulami la elombodi w'alimbi ati: Nyoto, nyuyadiaki, aha untu ntumba. Ku vo wakâdiaka la tombo. Ulami la elombodi w'alimbi wakawakadjia leko, wakatshu utsha l'usumba waki luudu la Bala. 26 Vo wakatutundja luhingu laki lu luudu la Bala l'andja, wakalutshumbi. 27 Vo wakanyukula luhingu la Bala, wakanyukula ndu luudu la Bala, wakete dihuli diako dihuli dia weto edja ndu elo.

28 Jehu akashisha Bala uma l'atei wa Isariyele. 29 Ndi kunkadimo uma lu kolo ya Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganiaka Isariyele. Ndu kuntuna tana ta ngombe ta paunyi la Betele ndu la Dane. 30 Latuyalaka akatela Jehu ati: Ne dia we akatshi akambu w'usimbwi lu ashu ami, ndu akatshela khumbu ka Ahaba uku lulangu lami, an'aye wayudjase lu kiti ka diulelu ka Isariyele edja ndu lolonga la nei. 31 Tena tshe, Jehu kumabalaka dia nkendakenda l'utema andi tshe lu elembu wa Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele. Ndi kunkadimo uma lu kolo yakanganiaka Jeroboama Isariyele.

32 Lu nshi sho, Latuyalaka akatatela nanya beke dimotshi dia Isariyele; Hazaele akâdiaki lu elelu tshe wa Isariyele. 33 Uma la Jorodana, utsha l'ehutwelu ka unya, ndi akalembia kete tshe ya Ngiliyade, asi Ngada, asi Rubena la asi Manase, uma la Aroera lu kyoko ya Aranona edja ndu la Ngiliyade, ndu la Bashana. 34 Undi, etsha ekina wa Jehu, kene tshe kakandatshaka la ata andi tshe, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 35 Jehu akayeli washi, wakûkhunde la Samariya. Ku on'andi Joahaha akulela lu dihuli diandi. 36 Jehu akulela Isariyele deku akumi ahendi la enanei la Samariya.

Ataliya Ambohotola Diulelu (2 Ek. 22:10-23:21)

11 Lam'akenyi Ataliya, nyangu Ahaziya ati: On'andi a pamia ambuvo, ndi akunela, akadiaki khumbu tshe ka khum'ekanga. 2 Keli Jehosheba, on'a umuntu a khum'ekanga Jorama, kadiya Ahaziya, akose Joashi, on'a pamia Ahaziya, akawunya uma l'atei w'ana apami wa khum'ekanga lam'akawadiaka: ndi akawushe lu luudu landi la mabetama, ndi la ulami andi. Okone ndi komenama lu ashu wa Ataliya, mbakindi kundjakema. 3 Ndi akashama, ndi la Jehosheba deku samalu lu luudu la Latuyalaka. Ku Ataliya akulela wudja.

4 Lu eleku k'esambeli, Jehoyada akatumi antu dia ntuyanga elombodi w'alimbi w'asi Kerete ndu alami. Ku vo wakayi le ndi lu luudu la Latuyalaka. Ndi akadji la wo sheki, akâtshibia lu luudu la Latuyalaka, ku ndi akawaenya on'a khum'ekanga. 5 Jehoyada akawadjela olemebe ati: Kanyututshi okone. Wane wayutshaka ulimu l'atei a nyu lushi la mumuya, kawutshaki okone: etenyi otoi ka satu kawumbelaki dia nama luudu la khum'ekanga, 6 etenyi otoi ka satu kawulamaki eotwelo ka Sura, la etenyi otoi ka satu l'eotwelo l'okongo w'alami. Osoku mbayunyulamaka luudu, wuhu waheya untu mboto. 7 Elui anyu ehendi ekina, wane wayutumbaka uma l'ulimu lushi la mumuya, kawulamaki luudu la Latuyalaka lasuki la khum'ekanga. 8 Kanyudingaki khum'ekanga kwi, untu l'untu la dihumo dia ta lu anya, ku untu tshe layoto l'atei w'enongo, kanyûdiaki. Kanyuyalaki lasuki la khum'ekanga lam'ayundutumbaka ndu lam'ayundotaka.

9 Elombodi w'alimbi kama kama

2 KHUMI YA DIKANGA

wakatshi aui tshe wakawatela olombedi Jehoyada. Vo tshe wakosaka untu l'untu antu andi, wane wakotoka l'ulimu, ndu wane wakatumbaka l'ulimu lushi la mumuya, wakatshokaka utsha le olombedi Jehoyada. 10 Olombodi akasha elomboki w'alimbi kama kama akonga la dingawu diaki khum'ekanga Davidi, diaki lu luudu la Latuyalaka. 11 Alami tshe, untu l'untu aki la dihumo dia ta lu anya, wakadingaka khum'ekanga uma lu leke la lunya la pami la luudu edja ndu lunya la lomoso lasuki l'ediakelu ndu lasuki la luudu. 12 Olombodi akasukanya on'a khum'ekanga, wakukiti iso, wakahumi saka wata vati: Khum'ekanga alumbi!

13 Ataliya akuki lundju l'alamu ndu la wudja, ku ndi akatshu utsha le wudja la luudu la Latuyalaka. 14 Lam'akandendi, enyi ku khum'ekanga one eli ladiku dia loyenga, uku aki etshelu. Elomboki w'alimbi la amvudi w'amama waki lasuki la khum'ekanga. Antu tshe wa lu wudja waki la ongenongeno, ku wakadaka amama. Ataliya akatshatsha ahondo andi, akaleli ati: Fyungi! fyungi! 15 Ku olombedi Jehoyada akatela elomboki w'alimbi wakalombolaka ului w'alimbi ati: Nyütundja l'andja w'enongo, nyudiaki untu tshe layüyela la yombo, ne dia olombedi akati ati: Tanyüdiakaki lu luudu la Latuyalaka. 16 Vo wakükimo, ku ndi akatshu utsha lu luudu la khum'ekanga, lu mbuka k'eotwelo ka falasa. Leko kakawatüdiaka.

17 Jehoyada akadjii sheki l'asa Latuyalaka la khum'ekanga ndu la wudja ya vo ndjala antu wa Latuyalaka; akadjii sheki ndu l'asa khum'ekanga la wudja. 18 Wudja tshe wa lu kete yako wakoto lu luudu la Bala, wakalulanya; wakahandjula diakelu diato tshe ndu difanelu diato. Vo wakadiaki Matana, olombedi wa Bala, la ntundu ka diakelu. Olombedi Jehoyada akakitsha alami lu luudu la Latuyalaka. 19 Ndi akose elomboki w'alimbi kama kama, asi Kerete, alami, ndu antu tshe wa lu wudja, ku vo wakayi la khum'ekanga uma lu luudu la Latuyalaka, wakatshu la ndi utsha lu luudu la khum'ekanga lu mbuka k'eotwelo k'alami. Ku Jehoashi akadjase lu kitii ka diulelu ka khumi ya dikanga. 20 Okone antu tshe wa lu wudja, wakangenagena; usumba wakayala ki l'okongo a lam'akawadiaki Ataliya la yombo lu luudu la khum'ekanga.

21 Jehoashi aki la deku esambeli lam'akandayala khum'ekanga.

Diulelu dia Jehoashi la Juda

(2 Ek. 24:1-27)

12 L'eleku k'esambeli ka Jehu, Jehoashi akayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi anei la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Zibya, usi Bere-Sheba. 2 Jehoashi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka lu nshi yandi tshe, ne dia olombedi Jehoyada akawetshaka. 3 Tshikima alunga atu mbaki kunshisho. Lu nshi yako wudja wakalumbulaka elambu, ndu wakatshumbaka malashi lu alunga.

4 Jehoashi akatela olombedi ati: Falanga tshe y'uma lu diango diambukidiamma yatuwelaka lu luudu la Latuyalaka, falanga yatuwtshaka la yo ulimu, falanga ya etshungwelu k'antu uma l'ushinga wakadjama, ndu falanga tshe yatuyakaka uma le untu lambuyéla l'utema andi tshe lu luudu la Latuyalaka, 5 elomboki kawosaki untu l'untu uma le antu weyana la ndi, kawutshaki la yo ulimu wa nongosola luudu lu ahuli tshe wayuyala uhumba wa vo nongosola. 6 Keli edja ndu eleku k'akumi ahendi la asatu ka diulelu dia khum'ekanga Jehoashi, elomboki konongosola luudu lu ahuli wakalumbi nongoswama. 7 Khum'ekanga Jehoashi aketi olombedi Jehoyada la elomboki ekina, akayuwambula ati: Dikambu kuna diakinu konongosola ahuli wakalana lu luudu? Kakiane, tanyosaki falanga ntu uma le wane weyana la nyu, keli kanyuyikimoki l'ulimu wa nongosola luudu. 8 Ku elomboki waketawo diaha vo mbosa falanga ntu uma le antu, ndu aha ndjala la okende wa nongosola ahuli wakalana lu luudu.

9 Keli olombedi Jehoyada akose oshete a wuki, akatundula wushu l'ufudi awo, akükitsa l'umamu w'ediakelu lu lunya la pami, lu dihul diakawotoka utsha lu luudu la Latuyalaka. Elomboki wakalamaka suku, wakadjaka falanga tshe yakawelaka lu luudu la Latuyalaka loko. 10 Lam'akawenyi vati: Falanga yaya efula l'oshete, ufundji wa khum'ekanga la olombedi a ladiku wakayi, wakali falanga tshe yakawatani lu luudu la Latuyalaka. Vo wakayidji lu atapa, wakakeleka. 11 Vo wakakimo falanga yakawedika l'anya a wane wakakambaka ulimu waki la okende wa nongosola luudu la Latuyalaka. Wakayifuti etshudi w'abaya la ambiki wakakambaka ulimu lu luudu la Latuyalaka, 12 ambiki wa mvudu y'ave la ambatshi w'ave, ndu wakasumbi la yo etamba l'ave wa lokolonga dia nongosola ahuli wakalana lu luudu la Latuyalaka, ndu

dia nfuta lu akambu tshe wakawahumbi nongosola luudu. 13 Vo kuntsha akoho wa fesa, tosholo ta nyimaka atala, alonga, amama, nduku donga dia paunyi kuyanga dia fesa la falanga yakawelaka uya lu luudu la Latuyalaka, 14 ne dia vo wakayishaka waku wakatshaka ulimu wa nongosola luudu la Latuyalaka. 15 Vo kumbalaka la waku wakafutaka wane wakakambaka ulimu falanga, ne dia vo wakatshaka la mete. 16 Vo kumbela falanga y'elambu w'efutelu k'enungu la falanga y'ekesanelu uya lu luudu la Latuyalaka. Yo yaki y'elomedbi.

17 Hazaele, khum'ekanga ka Suriya, akatshu akatolosha Ngata, akakilembia. Ku ndi akasanguya dia ntolosha Jerusalema. 18 Jehoashi, khum'ekanga ka Juda, akose diango tshe di'ekila diakatakidisha wash: Jehoshafata, Jorama, la Ahaziya, khumi ya dikanga ya Juda, la ne diakandakidia ndame, ndu paunyi tshe yaki lu waumbelu wa lu luudu la Latuyalaka, ndu wa lu luudu la khum'ekanga, akayitumela Hazaele khum'ekanga ka Suriya, ku Hazaele akamo uma la Jerusalema.

19 Undi etsha ekina wa Jehoashi, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 20 Ekambi wa Jehoashi wakunela, wakawudjela sheki; wakudiaki lu luudu la Milo, leli lu mbuka k'utsha la Sila. 21 Ekambi andi Jozakara, on'a Shimeate, la Jehozabada, on'a Shomera, wakôkomola, ku ndi akavu. Vo wakukhunde la le washi l'usumba wa Davidi. Ku an'andi Amaziya akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Jehoahaza

13 L'eleku k'akumi ahendi l'asatu ka diulelu dia Jehoashi, on'a Ahaziya, khum'ekanga ka Juda, Jehoahaza, on'a Jehu akayala khum'ekanga ka Isariyele lu Samariya. Ndi akulela deku dikumi l'esambeli. 2 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka; akatshi kolo yakatshaka Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganya Isariyele; ndi kunkadimo uma loko. 3 Ku Latuyalaka akuki Isariyele kele ka wulu, akâkimoka tena tshe l'anya wa Hazaele, khum'ekanga ka Suriya, ndu l'anya wa on'andi Bene-Hadada. 4 Keli Jehoahaza akasengasenga Latuyalaka; ku Latuyalaka akawukela, ne dia ndi akenyi wengiya wakengiyaka khum'ekanga ka Suriya asi Isariyele. 5 (Latuyalaka akasha Isariyele utshungudi. Ku asi Isariyele

wakatshungo uma l'anya w'asi Suriya, wakadjase lu mvudu yawo y'apema uku nshi ya ntundu. 6 Keli vo kunkadimo uma lu kolo ya khumbu ka Jeroboama yakandanganya Isariyele; vo wakakendakenda loko, ndu ekishi ka Ashera kakatshikala la Samariya.) 7 Latuyalaka akatshikela Jehoahaza paka ambahemi wa falasa akumi atanu, pusupusu dikumi, la alimbi watokendakenda l'ekulu nunu dikumi uma lu wudja tshe, ne dia khum'ekanga ka Suriya akâdiaki, akawaete uku ditshu diatuwukamelaka l'ekulu. 8 Undi, etsha ekina wa Jehoahaza la akambu tshe wakandatshaka ndu wulu andi hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 9 Jehoahaza akayeli wash, wakukhunde la Samariya. Ku on'andi Joashi akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Joashi la Isariyele

10 L'eleku k'akumi asatu l'esambeli ka diulelu dia Joashi, khum'ekanga ka Juda, kakatatel Joashi, on'a Jehoahaza, mbulela Isariyele lu Samariya. Ndi akulela deku dikumi la samalu. 11 Ndu ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka; ndi kunkadimo uma lu kolo tshe ya Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganya Isariyele; ndi akakendakenda loko. 12 Undi, etsha ekina wa Joashi la akambu tshe wakandatshaka, wulu andi, la ata andi wakandalosha Amaziya, khum'ekanga ka Juda, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 13 Joashi akayeti wash. Ku Jeroboama akadjase lu kitu kandi ka diulelu, wakakhunde Joashi la Samariya la le khumi ya dikanga ya Isariyele.

Aui w'Ekumelu wa Elisha la Nyoi Kandi

14 Elisha akandama la kandji kako kakandavu. Joashi, khum'ekanga ka Isariyele, akayi le ndi, akayulelela l'elundji ati: Papa li! papa li! Pusupusu ka Isariyele la ambahemi awo wa falasa! 15 Elisha akatela khum'ekanga ka Isariyele ati: Ose uta la pitu, ku ndi akose uta la pitu. 16 Ndi akawutela ati: Ôleme uta, ku ndi akoleme. Ku Elisha akahe anya andi ladiku di'anya wa khum'ekanga. 17 Ndi akati ati: Udhili didishi di'utsha l'ehutwelu, ku ndi akadidihula. Ndi akawutela ati: Uki luhita, ku ndi akaluki. Elisha akati ati: Luhita l'etshungwelu lone uma le Latuyalaka, luhita la tshungo uma le asi Suriya. We ayolembia asi Suriya la Afeka edja ndu lam'ayubâshila ushiki. 18 Ndi akatela khum'ekanga ka Isariyele ntu

2 KHUMI YA DIKANGA

ati: Ose pitu ku ndi akayose. Ndi akawutela ati: Uyikomole la kete, ndi akayikomola tena satu, ku akakimo. 19 Umvutshi a Unyashungu akawuki kele; akawutela ati: Utuyiyikomola tena samalu kana tanu, tshiki we utolembia Suriya edja ndu lam'utuyashila ushiki, keli kakiane, we ayalembia paka tena satu tu.

20 Elisha akavu, wakukhunde. L'etateluk'eleku, alimbi w'asi Moaba wakayi dia ndjolosha wudja. 21 Lam'akatatskokaka antu la ntukhunde pami kemotshi, wenyi ku ului omotshi w'alimbi one wayayi, ku vo wakakadja udu lu diumbu dia Elisha. Lam'akatusakana udu la weka wa Elisha, pami kako akulo, akemala ndame.

22 Hazaele, khum'ekanga ka Suriya, akasuyaka Isariyele lu nshi tshe ya lumu la Jehoahaza. 23 Keli Latuyalaka akukaka Isariyele ngandji ka mamba, akawa kaka ketshi, ndu ndi akawa kaka ashu, dikambu dia daka diandi le Abarahama, Isaka la Jakoba. Ndi kunanga mbashila ushiki kuyanga mbakadjia uma la ntundu kandi edja ndu elo. 24 Hazaele, khum'ekanga ka Suriya akavu, ku on'andi Bene-Hadada akulela lu dihuli diandi. 25 Joashi, on'a Jehoahaza, akahotola esumba uma l'anya wa shi Jehoahaza lu ta. Joashi akolembia tena satu, ku ndi akakaluya esumba wa Isariyele.

Diulelu dia Amaziya (2 Ek. 25:1-28)

14 L'eleku ka hendi ka diulelu dia Joashi, on'a Jehoahaza, khum'ekanga ka Isariyele, kakatatale Amaziya, on'a Joashi, khum'ekanga ka Juda, mbulela. 2 Ndi aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi ahendi la divwa la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Jehoadina, usi Jerusalema. 3 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, keli aha tena tshe uku Davidi tshendi. Ndi akatshaka akambu tshe uku akatshaka Joashi, shi. 4 Keli vo kunanya alunga, ku antu wakatetemalaka nambula elambu, la ntshumba elambu wa malashi lu alunga. 5 Lam'akashikikala diulelu lu any'andi, ndi akadiaki ekambi andi wakadiaki khum'ekanga, shi. 6 Keli ndi kundjaka ana w'andjakanyi ako, uku akafundama lu buku di'elembe wa Mose, wakadjanga Latuyalaka ati: Tawudiakaki washi lu dikambu di'ana awo, kuyanga ana lu dikambu dia washewo. Keli kawudiakki untu l'untu lu dikambu dia kolo kandi hita. 7 Ndi akadiaki asi Edome nunu dikumi l'ukidi a

Leho. Lam'akawalokaka ta, ndi akose Sela, akakiole Joketele, lukumbu latuwukietaka edja ndu elo.

8 Ku Amaziya akatumi akendji le Joashi, on'a Jehoahaza, on'a Jehu khum'ekanga ka Isariyele ati: Yaka, tenani shu ahendi, elundji l'elundji! 9 Jehoashi, khum'ekanga ka Isariyele, akatumela Amaziya, khum'ekanga ka Juda, diui ati: Dihangulakoi dia Lebanonia akatumela usasi wa la Lebanonia diui ati: Usha on'ami a pami on'aye wadi! Ku nyama kemotshi ka l'ukunda wa la Lebanonia aketi laawo, akahotshahotsha dihangulakoi. 10 Mete, we akalembia asi Edome, ku we ambuyambya l'utema. Utshikali lakaye, ongenangenaki dia lutumbu laye. Okoko wana walangaye ndjakutwela elanyelu dia we nanyema, we la Juda kame?

11 Keli Amaziya kumbukela. Okone Jehoashi, khum'ekanga ka Isariyele, akatshu, ku ndi la Amaziya, khum'ekanga ka Juda, wakenana vo ahendi elundji l'elundji la Bete-Shemeshe keli lu leke la Juda. 12 Isariyele wakalembia Juda, ku vo tshe wakalawo untu l'untu utsha lakandi. 13 Jehoashi, khum'ekanga ka Isariyele, akandi Amaziya, khum'ekanga ka Juda, on'a Jehoashi, on'a Ahaziya, la Bete-Shemeshe. Ndi akayi la Jerusalema, akalanya cheli ka lukumbu l'usumba yediko ya kubita kama nyei uma l'eotwelo ka Efarayima edja ndu l'eotwelo ka la tshuku. 14 Ku ndi akose paunyi la fesa tshe, diango tshe di'ulimu, diakawatanu lu luudu la Latuyalaka ndu lu waumbelu wa lu luudu la khum'ekanga; akose ndu esungi, ku ndi akakalula la Samariya.

15 Undi, etsha ekina wa Jehoashi wakandatshaka, wulu andi, ndu ta diakandalu la Amaziya, khum'ekanga ka Juda, hawufundami lu Buku di'Ekondu wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 16 Jehoashi akayeli washi, wakukhunde la Samariya la le khumi ya dikanga ya Isariyele. Ku on'andi Jeroboama akulela lu dihuli diandi.

17 Amaziya, on'a Joashi, khum'ekanga ka Juda, akalumbi deku dikumi la tanu l'okongo wa nyoi ka Jehoashi, on'a Jehoahaza, khum'ekanga ka Isariyele. 18 Undi, etsha ekina wa Amaziya hawufundami lu Buku di'Ekondu wa Khumi ya dikanga ya Juda? 19 Antu wakawujela sheki la Jerusalema, ku ndi akalawo utsha la Lakishi. Keli vo wakatumi antu dia mbuyela la Lakishi, ku vo wakatudiaka leko. 20 Vo wakawahe lu falasa, wakayukhunde la Jerusalema la le washi, l'usumba wa Davidi. 21 Ku asi Juda

tshe wakose Azariya laki la deku dikumi la samalu, wakawudji khum'ekanga lu dihuli dia Amaziya, shi. 22 L'okongo a lam'akayeli khum'ekanga washi, Azariya akahiki Elate, akakikaluya la Juda.

Diulelu dia Jeroboama

23 L'eleku ka dikumi l'atanu ka diulelu dia Amaziya, on'a Joashi, khum'ekanga ka Juda, Jeroboama, on'a Joashi, khum'ekanga ka Isariyele, akatatel a mbulela la Samariya, ndi akulela deku akumi anei la otoi. 24 Ndi akatshaka kolo lu ashu wa Latuyalaka; kunkadimo uma lu kolo ya Jeroboama, on'a Nebate, lakanganya Isariyele. 25 Ndi akashikike elelu wa Isariyele ntu uma l'eotwelo ka la Hamata edja ndu l'uduwa wa Araba, uku diui diakati Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, l'unyo w'ukambi andi Jonas, on'a Amitai, umvutshi wa Ngata-Hefere. 26 Latuyalaka akenyi toshoko ta Isariyele ati: To tambuleka wulu, ne dia nduku lakatshikala kana fumbi kana luyadjasedi, ndu lakiko dia nkimanyia Isariyele. 27 Latuyalaka kunsanguya dia nyimula lukumbu la Isariyele la tshina di'ulungu, keli ndi akashimbela uma lu lunya la Jeroboama, on'a Joashi.

28 Undi, etsha ekina wa Jeroboama la akambu tshe wakandatshaka, wulu andi lu ta, ndu uku akandakaluya Damaseke la Hamata waki le asi Juda le Isariyele, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 29 Jeroboama akayeli washi, khumi ya dikanga ya Isariyele. Ku on'andi Zakariya akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Azariya (Oziya) (2 Ek. 26:3-5; 16-23)

15 L'eleku k'akumi ahendi l'esambeli ka diulelu dia Jeroboama, khum'ekanga ka Isariyele, kakatatel a Azariya, on'a Amaziya, khum'ekanga ka Juda, mbulela. 2 Ndi aki la deku dikumi la samalu lam'akandalya khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi atanu la pendi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Jekoliya, usi Jerusalema. 3 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, uku tshe wakatshaka Amaziya, shi. 4 Keli vo kunanya alunga: antu wakakolamelaka nambula elambu la ntshumba malashi lu alunga. 5 Latuyalaka akasuya khum'ekanga, ku ndi akayala la sudi edja ndu lushi landi la noyi. Ndi akadjase ndame lu luudu la dieta. Jotama, on'andi, aki olomboki wa khumbu

kandi, akasambulaka akambu w'antu wa lu wudja. 6 Undi, etsha ekina wa Azariya, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 7 Azariya akayeli washi; wakukhunde la le washu l'usumba wa Davidi. Ku on'andi Jotama akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Zekariya

8 L'eleku k'akumi asatu l'enanei ka Azariya khum'ekanga ka Juda, kakatatel a Zekariya, on'a Jeroboama, mbulela Isariyele lu Samariya; ndi akulela ngondo shamalu. 9 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka uku akatshaka washi, ndi kunkadimo uma lu kolo ya Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganya Isariyele. 10 Shaluma, on'a Jabeshe, akawudjela sheki, akôkomola la Ibiliyame, akûdiaki, akulela lu dihuli diandi. 11 Etsha ekina wa Zekariya wambufundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele. 12 Osoku mbakashidiyama diui diakatela Latuyalaka Jehu ati: An'aye wayudjase lu kitu ka diulelu ka Isariyele edja ndu lolonga la nei.

Diulelu dia Shaluma

13 Shaluma, on'a Jabeshe, akayala khum'ekanga l'eleku k'akumi asatu la divwa ka diulelu dia Uziya, khum'ekanga ka Juda. Ndi akulela la Samariya ngondo otoi. 14 Menahema, on'a Ngadi, akunela uma la Tiriza, akatshaka la Samariya, akatokomola Shaluma, on'a Jabeshe, akûdiaki, ku ndi akulela lu dihuli diandi. 15 Etsha ekina wa Shaluma kame la sheki yakandadjie wambufundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele. 16 Menahema akalo la Tapua l'antu tshe waki loko, kame la kete yawo uma la Tiriza. Ndi akalo la wo ne dia vo kumbudihwela usumba awo. Ndi akati akundju w'amantu tshe waki la waemi.

Diulelu dia Menahema

17 L'eleku k'akumi asatu la divwa ka diulelu dia Azariya, khum'ekanga ka Juda, kakatatel a Menahema, on'a Ngadi, mbulela Isariyele. Ndi akulela deku dikumi la Samariya. 18 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka lu nshi tshe ya lumu landi, ndi kunkadimo uma lu kolo ya Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganya Isariyele. 19 Pulu, khum'ekanga k'Asuriya, akayi dia ndjolosha wudja. Ku Menahema

2 KHUMI YA DIKANGA

akawusha talata ya fesa kinunu ya mbukimanyia dia nshikike diulelu diandi. 20 Menahema akakongola falanga yako lu Isariyele uma le akanga w'engonyi, akafutsha vo tshe untu l'untu toshekele akumi atanu ta fesa dia mbisha khum'ekanga k'Asuriya. Okone khum'ekanga k'Asuriya akakalula, kuntshikala lu wudja. 21 Undi, etsha ekina wa Menahema, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele? 22 Menahema akayeli washi, ku on'andi Pekahiya akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Pekahiya

23 L'eleku k'akumi atanu ka diulelu dia Azariya, khum'ekanga ka Juda, kakatatela Pekahiya, on'a Menahema, mbulela Isariyele lu Samariya; ndi akulela deku pendi. 24 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, ndi kunkadimo uma lu kolo ya Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganyia Isariyele. 25 Peka, on'a Remaliya, olombodi w'alimbi wa khum'ekanga, akawudjela sheki, akokomola lu luudu la khum'ekanga la Samariya, aküdiasi kame la Arangoba la Ariye. Ndi aki la apami akumi asatu w'asi Ngiliyade kame la ndi, akulela lu dihuli diandi. 26 Etsha ekina wa Pekahiya, la akambu tshe wakandatshaka, wambufundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele.

Diulelu dia Peka

27 L'eleku k'akumi atanu la ahendi ka diulelu dia Azariya, khum'ekanga ka Juda, kakatatela Peka, on'a Remaliya, mbulela Isariyele lu Samariya. Ndi akulela deku akumi ahendi. 28 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, ndi kunkadimo uma lu kolo ya Jeroboama, on'a Nebate, yakandanganyia Isariyele.

29 Lu nshi ya Peka, khum'ekanga ka Isariyele, kakayi Tingilate-Pilesere, khum'ekanga k'Asuriya akose Idjona, Abele-BeteMaka, Janoa, Kadeshe, Hazora, Ngiliyade la Ngalili, kete tshe ya Nafetali. Ku ndi akatole antu fumbi utsha la Asuriya. 30 Hoshea, on'a Ela, akadjela Peka, on'a Remaliya, sheki, akôkomola, aküdiasi. Ndi akulela lu dihuli diandi l'eleku k'akumi ahendi ka diulelu dia Jotama, on'a Uziya. 31 Etsha ekina wa Peka, la akambu tshe wakandatshaka, wambufundama lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Isariyele.

Diulelu dia Jotama (2 Ek. 27:1-9)

32 L'eleku ka hendi ka diulelu dia Peka, on'a Remaliya, khum'ekanga ka Isariyele, kakatatela Jotama, on'a Uziya, khum'ekanga ka Juda, mbulela. 33 Ndi aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga, ndi akulela deku dikumi la samalu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Jerusha, on'a Zadoka. 34 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka; ndi akatshaka tshe uku akatshaka Uziya, shi. 35 Keli vo kunanya alunga; antu wakakolamelaka nambula la ntshumba malashi lu alunga. Ndi akadji lukuki la ladiku lu luudu la Latuyalaka. 36 Undi, etsha ekina wa Jotama, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 37 Lu nshi yako Latuyalaka akatatelita ntuma Rezina, khum'ekanga ka Suriya la Peka, on'a Remaliya, dia ndjolosha Juda. 38 Jotama akayeli washi; wakûkhunde la le washi l'usumba wa Davidi, tshendi. Ku on'andi Ahaza akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Ahaza (2 Ek. 28:1-27)

16 L'eleku ka dikumi la esambeli ka diulelu dia Peka, on'a Remaliya, kakatatela Ahaza, on'a Jotama, khum'ekanga ka Juda, mbulela. 2 Ahaza aki la deku akumi ahendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la samalu la Jerusalema. Ndi kuntshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, Unyashungu andi, uku akatshaka Davidi, tshendi. 3 Ndi akakendakendaka lu mbuka ya khumi ya dikanga ya Isariyele, aketsha an'andi w'apami l'atei a dja, uku akambu wa wononyi wakatshaka wedja wakatshanyaka Latuyalaka la ntundu k'asi Isariyele. 4 Ndi akalambulaka elambu, akatshumbaka malashi lu alunga, lu akuna, ndu la tshina di'utamba tshe w'uyuyu.

5 Rezina, khum'ekanga ka Suriya, la Peka, on'a Remaliya, khum'ekanga ka Isariyele, wakayi dia ndjolosha Jerusalema. Vo wakayudinga Ahaza, keli vo kumbeya mbolembia. 6 L'etenai keso, Rezina, khum'ekanga ka Suriya, akatshanya asi Juda waki leko. Asi Suriya wakayi la Elate, wakayudjase leko edja ndu elo.

7 Okone Ahaza akatumela Tingilate-Pilesere, khum'ekanga k'Asuriya, akendji dia ntuwutela vati: Dimi leko ukambi aye, ndu leko on'aye; yaka uyuntshunguli uma l'anya wa khum'ekanga ka Suriya ndu wa

khum'ekanga ka Isariyele wambuya dia ndjondosha. 8 Ahaza akose fesa la paunyi yakandatani lu luudu la Latuyalaka ndu lu waumbelu wa luudu la khum'ekanga, akayitumela khum'ekanga k'Asuriya ushasha. 9 Ku khum'ekanga k'Asuriya akawulela, akayi dia ndjolosha Damaseke, akalembia, akatole antu lu fumbi utsha la Kire, akadiaki Rezina.

10 Khum'ekanga Ahaza akatshu la Damaseke dia ntuhumana la Tingilate-Pilesere, khum'ekanga k'Asuriya. Lam'kenyi khum'ekanga Ahaza ediakelu kaki la Damaseke, ndi akatumela olombedi Uridja djimbitelu ya ediakelu la yediko yato pupu uku akito. 11 Olombedi Uridja akatshu ediakelu uma lu tediko tshe takutumela khum'ekanga Ahaza uma la Damaseke. Ndi akakishidiya la ntundu ka khum'ekanga Ahaza atakalula uma la Damaseke. 12 Lam'akumi khum'ekanga uma la Damaseke, ndi akenyi ediakelu, akasukana, akambela utsha leko. 13 Ndi akatshumbi ulambu andi wa lutshumba, ulambu andi wa shima, akatela ulambu andi wa lutela, akamonge dikila dia elambu andi wa ki lu ediakelu. 14 Ndi akasekola ediakelu k'ohotela kaki la ntundu ka Latuyalaka uma lu welelo wa luudu, ne dia to atukuyala l'asa ediakelu kandi la luudu la Latuyalaka. Ndi akakikitsha l'umamu w'ediakelu kandi utsha lu leke la ngel'a kushi. 15 Khum'ekanga Ahaza akatela olombedi Uridja ati: Kutshumbaki ulambu wa lutshumba wa pindju, ulambu wa shima wa dikolo, ulambu wa lutshumba wa khum'ekanga, ulambu andi wa shima, ulambu wa lutshumba wa wudja tshe, ulambu awo wa shima, ndu elambu awo wa lutela ladiku di'ediakelu ka wuki. Komongaki dikila di'ulambu wa lutshumba la dikila tshe di'uma l'elambu ladiku diato, kulamaki ediakelu k'ohotela, ne dia loko kayumendjaka. 16 Olombedi Uridja akatshu akambu tshe wakawutela khum'ekanga Ahaza.

17 Khum'ekanga Ahaza akanya emamu uma lu dikitshelu, ku ndi akanya donga uma ladiku diadio, akahuluya puki ka wuki uma ladiku dia ngombe y'ehotela yaki la tshina diato, akakikitsha l'udihi w'ave, 18 Ndi akanya mbalasa ka mumuya kakawahiki lu luudu la Latuyalaka ndu eotwelo ka l'andja ka khum'ekanga uma lu luudu la Latuyalaka dikambu dia khum'ekanga k'Asuriya. 19 Undi, etsha ekina wakatshaka Ahaza hawufundami lu Buku di'Ekondo wa

Khumi ya dikanga ya Juda? 20 Ahaza akayeli washi, wakukhunde la le washi l'usumba wa Davidi. Ku on'andi Hezekiya akulela lu dihuli diandi.

Elembelo ka Samariya la Lohombo la Isariyele

17 L'eleku ka dikumi la ahendi ka diulelu dia Ahaza, khum'kanga ka Juda, kakatatela Hoshea, on'a Ela, mbulela Isariyele lu Samariya. Ndi akulela deku divwa. 2 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, keli aha tena tshe uku khumi ya dikanga ya Isariyele yaki la ntundu kandi. 3 Shalamanesere, khum'ekanga k'Asuriya, akayi dia ndjolosha Hoshea. Ku Hoshea akayala l'okongo andi, akulambiluka elambu. 4 Khum'ekanga k'Asuriya akashula sheki yakawudjela Hoshea, ne dia Hoshea akatumela So, khum'ekanga ka Edjibitu, akendji. Ndi kunambula khum'ekanga k'Asuriya elambu ntu, uku akandulambiluka lu eleku l'eleku. Diako mbakukeleka khum'ekanga k'Asuriya molola, mbakandudihi lu luudu la lukanu. 5 Ku khum'ekanga k'Asuriya akakindula wudja tshe, akatshu dia ntolosha Samariya, akadgingi deku satu. 6 L'eleku ka divwa ka diulelu dia Hoshea, khum'ekanga k'Asuriya, akalembia Samariya, akatole le Isariyele fumbi lu Asuriya. Ndi akatâladia la Hala, ndu l'umamu wa Habona, ndjali ka la Ngozana, ndu l'esumba w'asi Mediya.

7 Dikambu diakayala osoku, ne dia asi Isariyele wakatshela Latuyalaka, Unyashungu awo, kolo, one lakâtundja uma lu kete ya Edjibitu, uma la tshina dia lunya la Farayo, khum'ekanga ka Edjibitu, ndu ne dia vo wakuki ditemolatemola woma. 8 Vo wakayelaka ditshelu dia wedja, wakatshanyaaka Latuyalaka la ntundu k'asi Isariyele, ndu diakatshaka khumi ya dikanga ya Isariyele. 9 Asi Isariyele wakatshelaka Latuyalaka, Unyashungu awo, akambu waki kundjala ololo lu usheshe. Vo wakayatshela alunga lu ngelu yavo tshe, uma lu tusamba pulu ndu l'usumba a wuki. 10 Vo wakayaemela dimeta la dikishi lu dikuna tshe di'utali, ndu la tshina di'utamba tshe w'uyuyu. 11 Vo wakatshumbaka malashi lu alunga tshe, uku akatshaka wedja wakatshanyaaka Latuyalaka la ntundu kawo. Vo wakayatshelaka diango dia dingeno dia mbukia Latuyalaka kele. 12 Vo wakatemolaka dikishi diakawatela Latuyalaka ati: Tanyutshaki dikambu ne. 13 Latuyalaka

2 KHUMI YA DIKANGA

akatela Isariyele la Juda l'unyo w'umvutshi tshe ndu l'unyo w'omenyi tshe w'akambu wahatayi ati: Nyukadimo uma lu mbuka yanyu ya kolo, nyukitanya elembe ami la adjangu ami, uku elembe tshe wakamadjela washenyu, ndu wakamanyutumela le ekambi ami amvutshi. 14 Keli vo kumbukela, wakayala la luhukutui uku aki washewo, waki kumbetawo Latuyalaka, Unyashungu awo. 15 Vo wakatuni elembe andi, la sheki yakadadjilu the washewo, l'ai wakandawatelaka. Vo wakayelaka akambu w'anyanya, wakayala paka pusu tshu, wakayelaka wedja wakadingi, wakawatela Latuyalaka ati: Tanyuwaukuyaki. 16 Vo wakaseke elembe tshe wa Latuyalaka, Unyashungu awo, wakayatshela tana ta ngombe tuhendi ta lolelola, wakatshi ndu ekishi ka Ashera, wakakhusamelaka ului a diango tshe dia l'ulungu, wakakambela Bala ulimu. 17 Vo waketshaka an'awo w'apami la an'awo w'amantu lu dja, wakatshaka akambu w'aloho ndu wa mendja, wakayakimo dia ntsha kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka dia mbükia kele. 18 Diako mbakuki Latuyalaka Isariyele kele ka wulu, mbakandawanya uma la ntundu kandi. Tshikima wudja wa Juda utu mbakatshikalika.

19 Ndu Juda kunamaka elembe wa Latuyalaka, Unyashungu awo, keli vo wakayelaka ditshelu diakatshaka Isariyele. 20 Latuyalaka akatuni dihuu tshe dia Isariyele, akásuya, akakimo l'anya w'apotodi edja ndu lam'akandawatshanya etali uma la ntundu kandi. 21 Ndi akamamitula Isariyele uma lu luudu la Davidi, ku vo wakadjilu Jeroboama, on'a Nebate, khum'ekanga. Ndi akakadimula Isariyele uma lu ndjela Latuyalaka. Ndi akánganya dia vo ntsha kolo ka wuki. 22 Asi Isariyele wakayelaka kolo tshe yaktshaka Jeroboama. Vo kunkadimo uma loko, 23 edja ndu lam'akawatshanya Latuyalaka uma la ntundu kandi, uku akandataka l'enyo wa ekambi andi amvutshi tshe. Okone Isariyele wakatolama fumbi uma lu kete yawo utsua lu Asuriya lene udjashiwo edja ndu elo.

Eladielu k'Antu Akina la Samariya

24 Khum'ekanga k'Asuriya akayi la antu uma la Babilona, uma la Kuta, uma la Ava, uma la Hamata, ndu uma la Sefaravayima, akayuwadja lu esumba wa Samariya, lu ahuli waki asi Isariyele. Vo wakayala akanga a Samariya, wakadjase l'esumba ato.

25 Lam'akawatatelila ndala leko, Latuyalaka akátmela tambwe, ku yo yakadiaki antu amotshi. 26 Ku vo wakatela khum'ekanga k'Asuriya vati: Wedja wakayatole, wakayatudja l'esumba wa Samariya, haweyi olembé w'etemolatemola ka lu kete ku. Okone to kambatumela tambwe. Kakiane yo yambadiaka, ne dia vo haweyi olembé wa etemolatemola ka lu kete yako.

27 Ku khum'ekanga k'Asuriya akati ati: Kanyutshu leko la otoi omotshi w'elombedi wakanyela uma leko fumbi. Ndi katshu, katudjase leko, katuwaetsa olembé wa etemolatemola ka lu kete. 28 Okone otoi omotshi w'elombedi wakawatole uma la Samariya lu fumbi, akayi, akayudjase la Betele, akawaetsa uku ahumbawo mbuka Latuyalaka woma. 29 Keli wudja la wudja wakatshi ditemolatemola diawo lu esumba wakawadjashi, wakadikitsa lu mvudu y'alunga yakatahiki asi Samariya. 30 Asi Babilona wakatshi etemolatemola kawo, Sukota-Benote; asi Kuta wakatshi etemolatemola kawo, Nerengala; asi Hamata wakatshi etemolatemola kawo, Ashima; 31 asi Ava wakatshi ditemolatemola diawo, Nibihaze la Tarataka; asi Sefaravayima wakatshumbi an'awo lu dja dia dia nemia Adarameleke la Anemeleke, ditemolatemola di'asi Sefaravayima. 32 Ndu vo wakuki Latuyalaka woma, vo wakayadjela elombedi lu alunga wakawasonola uma l'atei awo. Elombedi mbakálambwelaka elambu lu mvudu ya lu alunga. 33 Vo wakuki Latuyalaka woma, keli wakatemolaka ndu ditemolatemola diawo, uku akatshaka wedja, lene akawosama.

34 Vo watuyelaka ditshelu diawo dia ntundu, edja ndu elo. Vo hawuki Latuyalaka woma, hawuyeli aui, adjang, welu kuyanga elembe wakadjela Latuyalaka ana wa Jakoba, lakandole ati: Isariyele. 35 Latuyalaka akadjilu wo sheki, akawadjangela ati: Tanyukaki ditemolatemola woma, tanyudikhusekai adui, tanyuditemolaki, kuyanga dilambula elambu. 36 Keli kanyumbukaki, dimi Latuyalaka, lakanyutundja uma lu kete ya Edjibitu la wulu wa mamba ndu la lunya l'usimbwi, woma. Kanyotemolaki ndu kanyunambulaki elambu. 37 Kanyulamaki aui, adjangu, welu, la elembe wakamanyufundela pundju, tanyukaki ditemolatemola woma. 38 Tanyuhelaki sheki yakamadjji la nyu, tanyukaki ditemolatemola woma. 39 Keli kanyumbukaki, dimi Latuyalaka, Unyashungu anyu, woma,

ku dimi layunyutshungula uma l'anya w'atunyi anyu tshe. 40 Keli vo kunkitanyia, wakayelaka ditshelu diawo dia ntundu. 41 Wedja ene wakukaka Latuyalaka woma, keli vo wakatemolaka dikishi diawo dia losela. Ndu an'awo la ekana awo watutshaka uku akatshaka washewo edja ndu elo.

Diulelu dia Hezekiya
(2 Ek. 29:1-2)

18 L'eleku ka satu ka diulelu dia Hoshea, on'a Ela, khum'ekanga ka Isariye, kakatatela Hezekiya, on'a Ahaza, khum'ekanga ka Juda, mbulela. 2 Ndi aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi ahendi la divwa la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Abi, on'a Sekariya. 3 Hezekiya akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, uku tshe wakatshaka Davidi, ts'hendi. 4 Ndi akalanya alunga, akahandjula dimeta diawo, akatshatsha dikishi dia Ashera, akahimbuhimbuya ului w'ohotela wakatshi Mose, ne dia edja ndu shi sho asi Isariyele wakutshumbelaka malashi, wakawetaka vati: Nehushitana (kitshimudati: Engo k'ohotela). 5 Ndi akekamaka Latuyalaka, Unyashungu wa Isariye; l'atei a khumi ya dikanga tshe ya Juda, nduku khum'ekanga kaki la ntundu kana l'okongo andi kaki uku ndi. 6 Ndi akamamema le Latuyalaka, kunkimo mbuyela, ndu akalamaka elembe wakadjela Latuyalaka Mose. 7 Latuyalaka aki kame la ndi; lu ahuli tshe wakandatshokaka, ndi akatahumoka lukulu l'olo. Ndi akahindwela khum'ekanga k'Asuriya, kumbetawo ndjala l'okongo andi ntu. 8 Ndi akalo la asi Filistiya pulu ndu la Ngaza, akalanya kete yawo, tusamba la esumba awo a wulu.

Elembielo ka Samariya

9 L'eleku ka nei ka diulelu dia khum'ekanga Hezekiya, kaki eleku k'esambeli ka diulelu dia Hoshea, on'a Ela, khum'ekanga ka Isariye, kakayi Shalamanesere, khum'ekanga k'Asuriya, la ndjolosha Samariya, akayadinga. 10 L'okongo wa deku satu, lu eleku ka samalu ka diulelu dia Hezekiya, kaki eleku kaki eleku ka divwa ka diulelu Hoshea khum'ekanga ka Isariye; vo wakalembia Samariya. 11 Khum'ekanga k'Asuriya akatole Isariye fumbi utsha l'Asuriya akataladia la Hala, ndu l'umamu wa Habora, ndjali ka la Ngozana, ndu l'esumba w'asi Mediya, 12 ne dia vo kunkitanyia diui dia

Latuyalaka, Unyashungu awo, wakalanya sheki yandi; ndu ne dia vo kununga ndu kumbetawo ntsha kene tshe kakawadjangela Mose, ukambi wa Latuyalaka.

Dimbu dia Senakeribe
(2 Ek. 32:1-19; Is. 36:1-22)

13 L'eleku ka dikumi l'anei ka diulelu dia khum'ekanga Hezekiya, Senakeribe, khum'ekanga k'Asuriya, akayi dia ndjolosha esumba a wulu tshe wa Juda, akèlembia. 14 Ku Hezekiya, khum'ekanga ka Juda, akatumi akendji le khum'ekanga k'Asuriya la Lakishi ati: Dimi lakangi, omo uma le mi. Wutshu tshe wayuyumbahe, dimi layuwemba. Ku khum'ekanga k'Asuriya akalombe Hezekiya, khum'ekanga ka Juda talata kama shatu ya fesa la talata akumi asatu ya paunyi. 15 Hezekiya akawusha fesa tshe yakawatani lu luudu la Latuyalaka ndu lu waumbelu wa lu luudu la khum'ekanga. 16 L'etena kako, Hezekiya akanya paunyi uma la kuki ya lu luudu la Latuyalaka, ndu uma lu dikoho dia la suku diakakumbi Hezekiya, khum'ekanga ka Juda, la paunyi. Ndi akayisha khum'ekanga k'Asuriya. 17 Khum'ekanga k'Asuriya akatumi Taratana, Rabisarisi, la Rabishake uma la Lakishi kame la ului a wuki w'alimbi utsha le khum'ekanga Hezekiya la Jerusalema. Ku vo wakunela, wakayukuma la Jerusalema. Lam'akawakumi, vo wakayemala lu kungi ka l'uduwa wa la diku, l'osese w'utsha l'ekambo k'uminyudi w'ahondo lu alangi. 18 Lam'akaweti khum'ekanga; Eliyakima, on'a Hilikiya, uwandji wa luudu la khum'ekanga, akatshu le wo; ndi la ufundji Shebena, la okondodi w'ekondo Joa, on'a Asafu.

19 Rabishake akawatela ati: Nyututeli Hezekiya nyati: Khum'ekanga ka wuki, khum'ekanga k'Asuriya, kakumbula ati: Akona eli usuko aye, le na ekamiye? 20 We akati wati: Ewu la wulu wa ndo ta weko, keli aui wa utata mbewo. Le na ekamiye dia we mpwendwelami? 21 Enda, we ambekama Edjibitu. Lokombe lambowele mbewo, lo layuhumuya untu tshe layûlekama, layûtundula lunya landi. Osoku mbatutshelaka Farayo, khum'ekanga ka Edjibitu, antu tshe watuwekamaka. 22 Undu, we ayumvutela wati: Shu tatekamaka le Latuyalaka, Unyashungu asu, keli aha lu dikambu diandi mbakalanya Hezekiya alunga ndu diakel, atela asi Juda la asi Jerusalema ati: Kanyotemolaki paka la ntundu k'ediakelu

2 KHUMI YA DIKANGA

kene keli la Jerusalema? 23 Kakiane, yaka yudji la khumemi khum'ekanga k'Asuriya, sheki ku dimi layukusha falasa nunu pendi, naka we la antu weya ndjähema. 24 Ükundi atshanyaye uwandji omotshi wuleki tshtishe l'atei w'ekambi wa khumemi, dia mbekama Edjibitu dikambu dia pusupusu ya ta la ambahemi wa falasa? 25 Undi, dimi lambuya dia ndjulanya wudja one, aha la wulu uma le Latuyalaka? Latuyalaka ndame kakamvutela ati: Ütshu, utolosha wudja one, utülanya.

26 Ku Eliyakima, on'a Hilikiya, Shebena la Joa, wakatela Rabishake vati: Utekete la ekambi aye lu oteketa w'asi Arama, ne dia shu mbéyaka. Toteketaki la su l'oteketa w'asi Juda, ne dia alami wa lukumbu l'usumba watukuka. 27 Keli Rabishake akâkaluya diui ati: Undi, le khumeye la le ye, kakantumi khumemi dia ndjunyutela aui ane? Aha le alamiaku wudjashi ladiku dia lukumbu l'usumba, wayole tumi tawo, ndu wayono anyi awo kame la nyu, uka? 28 Ku Rabishake akemala, akahangohango la diui dia wulu l'oteketa w'asi Juda ati: Nyuki aui wa khum'ekanga ka wuki, khum'ekanga k'Asuriya. 29 Khum'ekanga kata ati: Tanyetawoki Hezekiya nyukesa, ne dia ndi heyi nyushimbela uma lu lunya lami. 30 Tanyetawoki aui wayunyutela Hezekiya dia nyekamia le Latuyalaka ati: Mete, Latuyalaka ayunyushimbela; usumba one hawuyala l'anya wa khum'ekanga k'Asuriya. 31 Tanyetawoki aui wa Hezekiya; ne dia khum'ekanga k'Asuriya kata ati: Nyuyi le mi, nyuyudji la mi sheki, ku nyu tshe untu l'untu ayole elua uma l'ekambo kandi ka vinyo, ndu w'uma l'utamba andi wa fingu; la untu l'untu ayono ashi uma l'ushima andi, 32 edja ndu lam'ayumu dia ndjunyosa. Ku layutsho la nyu utsha lu kete yufanyi la kete yanyu, kete y'epunga la ya wanu, kete ya mbu ya nde, la ya vinyo, kete y'eweli la usanga. Nyu nyayutshikala la lumu, hanyuwo. Tanyulungaki aui wa Hezekiya lam'ayunduhimba nyukesa, ati: Latuyalaka ayututshungula. 33 L'atei a ditemolatemola tshe dia wedja, undi, etemolatemola kemotshi kakahandja wudja ato uma l'anya wa khum'ekanga k'Asuriya uka? 34 Ditemolatemola dia Hamata la dia Arapada lend'edio na? Lend'eli ditemolatemola dia Sefaravayima, dia Hena la dia Iva? Dio diakatshungula Samariya uma l'anya ami uka? 35 L'atei a ditemolatemola dia wedja ene, diakona diakatshungula wudja adio uma l'anya ami, diayutshungula

Latuyalaka utu Jerusalema uma l'anya ami?

36 Keli antu wakalembohalakia, kumbukaluya nduku diui, ne dia khum'ekanga akadjanga ati: Tanyukayuki nduku diui. 37 Eliyakima, on'a Hilikiya, uwandji wa luudu la khum'ekanga, ndi la ufundji Shebana, la okondodi w'ekondo Joa, on'a Asafu, wakayi le Hezekiya ahondo awo betshibetshi, wakayuwutela aui wa Rabishake.

Juda Ambuhanda uma l'Anywa wa Senakeribe (2 Ek. 32:20-23; Is. 37:1-38)

19 Lam'akuki khum'ekanga Hezekiya aui aso, ndi akatshatsha ahondo andi, akalote akutu, akoto lu luudu la Latuyalaka. 2 Ndi akatumi Eliyakima, uwandji wa luudu landi, ufundji Shebina, la elombedi wa dikumanyi wolote akutu utsha le umvutshi Isaya, on'a Amoza. 3 Vo wakatuwutela vati: Okone mbata Hezekiya ati: Lushi lone, leli lushi la pa, l'asui, ndu la dionyo, ne dia etena ka ana mbuto ambukuka keli wulu wa mbauta kema. 4 Undu, Latuyalaka, Unyashungu aye, akuki aui wa Rabishake lakatumti khum'ekanga k'Asuriya dia monyola Unyashungu a lumu. Latuyalaka, Unyashungu aye, ayûhangwela ne dia aui wakanduki undu. Osoku olombele atshikadi ane Unyashungu. 5 Okone ekambi wa khum'ekanga Hezekiya wakakumi le Isaya. 6 Ku Isaya akawatela ati: Kanyututeli khumenyu okone nyati: Latuyalaka kata ati: Tukaki woma dia aui wakayuki, wakantenge ekambi wa khum'ekanga k'Asuriya. 7 Enda, dimi layukadimula yimba ku lam'ayunduka kumu, ndi ayukalula lakowo. Ndi ayutudiakema la yombo lu wudja andi.

8 Rabishake akuki lukumu ati: Khum'ekanga k'Asuriya ambunela uma la Lakishi. Okone ndi akakalula, akatûtana alo la Libina. 9 Lam'akuki khum'ekanga k'Asuriya lukumu ati: Tirihaka, khum'ekanga ka Etiyopia, lu ndjayi dia ndjolo la ye, ndi akatumti akendji ntu le Hezekiya ati: 10 Kanyututeli Hezekiya, khum'ekanga ka Juda, nyati: Tetawoki Unyashungu aye watuyekamaka nkukesa ati: Jerusalema huyala l'anya wa khum'ekanga k'Asuriya. 11 Mete, we akuki uku akatshela khumi ya dikanga w'Asuriya wedja tshe, ndu uku akawashili ushiki, ku we utu kayuhanda uka? 12 Washesu wakalanya wedja wa Ngozana, Harana, Rezefu, ndu asi Edena waki la Telasara. Undi, ditemolatemola diawo diakeyi mbashimbela uka? 13 Lend'eli

khum'ekanga ka Hamata, khum'ekanga ka Arapada, ndu khum'ekanga k'usumba wa Sefaravayima, ka Hena, ndu ka Iva?

14 Hezekiya akose mukanda uma l'anya w'akendji, akawali. Ku ndi akatshu utsha lu luudu la Latuyalaka, akatuwombola la ntundu ka Latuyalaka. 15 Ndi akolombe ati: We Latuyalaka, Unyashungu wa Isariye, ludjashi ladiku dia akeruba, weme keli Unyashungu a waulelu tshe wa la kete; we kakatungi ulungu la kete. 16 We Latuyalaka, uhuke tui, umbukeli! Latuyalaka li! udihuli ashu aye, endi, uki aui wa Senakeriba wakandatumi dia ndjukotenga, we Unyashungu la lumu. 17 Latuyalaka li! mete, khumi ya dikanga y'Asuriya wakalanya wedja la kete yawo, 18 wakatambya ditemolatemola diawo lu dja. Ne dia dio diaki paka ditemolatemola diakatshi antu uma l'etamba, l'ave, diako mbakaweyi dilanya. 19 Latuyalaka, Unyashungu asu, lambukosengasenga nti: Utushimbeli kakiane uma l'anya andi, dia waulelu tshe weyi vati: We, Latuyalaka, weme utu keli Unyashungu.

20 Ku Isaya, on'a Amoza, akatumela Hezekiya diui ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariye, kata ati: Dimi lakuki elombelo kaye lu dikambu dia Senakeriba, khum'ekanga k'Asuriya. 21 Okone mbata Latuyalaka lu dikambu diandi ati: Siona, usekaseka a umuntu w'emuma, Ambukonyola, ambukosoka, Jerusalema ona umuntu, Ambukunyinginya ote. 22 Akona akayatenge, akayonyola na Akayahangwela na? Akayakhundwela ashu na? Le l'Ekila la Isariye! 23 Uma le akendji aye mbakayatenge khumesu, ndu mbakayati wati: Uma l'efula ka pusupusu yami, Mbakamambela l'ete w'ekungu, Mbakamakumi la kuma ya Lebanon; Dimi lakakote esasi awo wuleki etali, La weoto awo wuleki amena; Dimi lakakumi k'atei wa ngamba, Lu dihuli diuleki eteto; 24 Dimi lakatshimi teko, lakano ashi wa wedja, Ndu dimi lakumia ashi wa l'Edjibitu tshe l'akaka ami. 25 We kumbuka wati: Dimi lambolongosola akambu ane, Ndu lambasanguyaka umaka nshi y'edgedja? Kakiane lambukimo wulu w'akambu ane ntshama, Dia we nanya esumba weli la khumbu ya wulu, la mbaete atongo atu. 26 Okone waku wakadjashi loko kundjala la wulu, Wakuki woma ndu wakakanana. Vo wakayala uku adiyu wa lu dikambo ndu w'omongela, Uku adiyu watomenaka lu

elumbi a mvudu, Uku epunga wambuma, wahatuli. 27 Dimi mbeyaka edjaselu kaye, eunelu kaye, eyelu kaye, Ndu ududu watuyumbukaka. 28 Dimi lakuki dia ududu watuyumbukaka, La dia utaku aye. Okone layukudja shingu diamii l'ohembe, la okodi lu kingu, Ku dimi layukukaluya lu mbuka kakayayi.

29 Dikambu ne diayuyala djimbitelu le ye. L'eleku kene, nyu nyayolekaka diango diatutumbaka diame, ndu l'eleku k'uyuyu pupu, ku l'eleku ka satu kanyune, kanyune; kanyune ekodi wa vinyo, kanyolekaki elua awo. 30 Atshikadi wa lu luudu la Juda wakahandi wayudja ediu ntu, wayoto elua. 31 Ne dia atshikandi wayutumba uma la Jerusalema le waku wambuhanda uma l'ukungu wa Siona. Saki ka Latuyalaka kambutsha dikambu ne. 32 Latuyalaka kata dia khum'ekanga k'Asuriya ati: Ndi hukuma l'usumba one, kuyanga mbuka luhitu landi loko. Ndi hukuma la engawu leko, kuyanga mbuhikela wumbe wa ta. 33 Ndi ayukalula lu mbuka kakandyai; ndi hukuma l'usumba one, mbata Latuyalaka. 34 Dimi layulama usumba one, layûshimbela lu dikambu diamii ndu lu dikambu di'ukambi ami Davidi.

35 Ku l'utshu, ondjelo a Latuyalaka akatumbi, akadiaki asi Asuriya nunu lukama la akumi enanei la tanu lu pangu. Lam'aketo antu k'olomo la pindju, wayendi ku antu aks tshe wakayadi edu etu. 36 Ku Senakeriba, khum'ekanga k'Asuriya, akunela, akakalula, akatudjase la Niniva. 37 Keli lam'akindi lu ntemola etemolatemola kandi lu luudu la Nisroke, an'andi w'apami Adarameleke, la Sharezere, wakayûdiaka la yombo, wakalawo utsha lu leke la Ararata. Ku on'andi Esare-Hadona, akulela lu dihuli diandi.

*Kandji ka Hezekiya
(2 Ek. 32:24-26; Is. 38:1-22)*

20 Lu nshi sho Hezekiya akuki kandji, aki lasuki la nyoi. Ku umvutshi Isaya, on'a Amoza, akayi le ndi, akayuwutela ati: Latuyalaka kata ati: Olongosole akambu wa luudu laye, ne dia we ayovo, hayuka ntu. 2 Hezekiya akakadimula elundji utsha l'eheli, akalombe Latuyalaka ati: 3 Latuyalaka lambukosengasenga nti: Uho uku akamakendakenda la ntundu kaye lu mete, l'utema w'usimbwi, ndu uku akamatshaka akambu waki ololo lu ashu aye, ku Hezekiya akalele wulu. 4 Diui dia Latuyalaka diakayi le Isaya ndi eki k'atei usumba ati: 5 Ukaluli, ututeli Hezekiya, uwandji a wudja ami, wati:

2 KHUMI YA DIKANGA

Latuyalaka, Unyashungu wa sho Davidi, kata okone ati: Dimi lakuki dombelo diaye, lakenyi asoi aye. Ulungi, layukokonoya, ku lushi la satu we ayutsho utsha lu luudu la Latuyalaka. 6 Dimi layukahela deku dikumi la tanu; layukutshungula, we la usumba one, uma l'anya wa khum'ekanga k'Asuriya. Dimi layulamaka usumba one lu dikambu diamu ndu lu dikambu di'ukambi ami Davidi. 7 Isaya akati ati: Nyela ukama w'elua wa fingu. Vo wakawela, wakumami lu tshutshu, ku ndi akakono.

8 Hezekiya akambula Isaya ati: Lu djimbitelu yakona yayumulimbitala nti: Latuyalaka ayonkonoya, ndu dimi layutsho lu luudu la Latuyalaka lushi la satu? 9 Ku Isaya akukaluya diui ati: Lu djimbitelu nye y'uma le Latuyalaka mbayuyulimbitala wati: Ndi ayushidiya diui diakandati. Undi, dedi kadiutalo bandelu dikumi, kana kadiukaluli ekongokongo bandelu dikumi? 10 Hezekiya akukaluya diui ati: Kema dikambu dia wuki dia dedi ntalo bandelu dikumi, keli dio kadiukaluli bandelu dikumi. 11 Umvutshi Isaya akalombe Latuyalaka, ku ndi akukaluya dedi ekongokongo bandelu dikumi uma lene akadiatalo lu bandelu dia Ahaza.

Hezekiya Ambulungula Atumami una la Babilona

(2 Ek. 32:2731; Is. 39:18)

12 L'etena keso, Berodaka-Baladana, on'a Balada, khum'ekanga ka Babilona, akatumela Hezekiya mukanda la ushasha, ne dia ndi akuki lukumu ati: Ndi aki la kandji. 13 Hezekiya akâlungula ololo, akawaenya diango diandi tshe di'ushinga a wulu diaki lu luudu: fesa, paunyi, diango di'epumu, iso k'ushinga a wulu, ndu luudu landi la diango dia ta, diango tshe dia ongonyi andi. Nduku engo kaki lu luudu la Hezekiya kana kaki lu diulelu diandi tshe kakindi kumbaenya. 14 Ku umvutshi Isaya, akay le khum'ekanga Hezekiya, akayuwumbula ati: Kakakutedi antu ane, la uma lendi akawayi na? Ku Hezekiya akukaluya diui ati: Vo wakayi le mi uma lu kete y'etal, la Babilona. 15 Ku Isaya akawumbula ntu ati: Kakawenyi lu luudu laye na? Hezekiya akukaluya diui ati: Vo wakenyi diango tshe dieli lu luudu lami, nduku engo l'atei a waumbelu ami kakimi kumbaenya.

16 Ku Isaya akatela Hezekiya ati: Ulungi diui dia Latuyalaka! 17 Ulungi, etena kukuyala, kayuwemba diango tshe dieli lu luudu laye, la kene tshe kakatakumbedi wa

sho edja ndu elo utsha la Babilona. Nduku engo kayutshikala, mbata Latuyalaka. 18 Vo wayotola ndu an'aye w'apami wambuyuta, dia ntuwaete elenga lu luudu la diulelu dia khum'ekanga ka Babilona. 19 Ku Hezekiya akatela Isaya ati: Diui diakati Latuyalaka l'unnyo aye dieli ololo. Ku ndi akayambula ati: Úkundi ahayala ololo, naka eko la lutu tshitshi mbayuyalaka lu nshi yami?

Nyo i ka Hezekiya (2 Ek. 32:32-33)

20 Undi, etsha ekina wa Hezekiya, wulu andi tshe, ndu uku akandatshi udwu la kungi, ndu uku akandela ashia uya l'usumba, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 21 Hezekiya akayeli washi, ku on'andi Manase akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Manase (2 Ek. 33:1-20)

21 Manase aki la deku dikumi la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela la Jerusalema deku akumi atanu la tanu. Lukumbu la nyangu laki Hefiziba. 2 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, akayeli akambu a wononyi a wedja wakatshanyaka Latuyalaka la ntundu k'asi Isariyele. 3 Ndi akalongosola alunga wakalanya Hezekiya, shi, ntu. Ndi akeme diakelu dia Bala, akatshi ekishi ka Ashera, uku akatshi Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele. Ndi akatemolaka ului tshe wa diango dia l'ulungu, akadikhusamelaka. 4 Ndi akatshi diakelu lu luudu la Latuyalaka, kuyanga mbakati Latuyalaka ati: La Jerusalema kayumushikike lukumbu lami. 5 Ndi akatshela ului tshe wa diango dia l'ulungu diakelu l'atei a kumbu hyendi y'aseke wa luudu la Latuyalaka. 6 Ndi aketsha on'andi a pami lu dja dia ndjala ulambu, akatshaka aloho, akendjaka, akadjantu amotshi dia nteketsheka djimu, la dia ndjala akanga w'aloka. Ndi akatatekoyaka ntsha kolo lu ashu wa Latuyalaka dia mbükia kele. 7 Ndi akandji ekishi ka Ashera kakandasele lu luudu lakatela Latuyalaka Davidi la on'andi Solomona ati: Lu luudu lone, ndu lu Jerusalema, kakamasonola l'atei a wedja tshe wa Isariyele, kayumushikike lukumbu lami pundju. 8 Dimi halekekuyaki akaka wa Isariyele ntu l'andja wa kete yakamasha washewo, naka vo wayutshaka akambu tshe wakamawadjangela ndu wayuyelaka elembé tshe wakatawadjedi ukambi ami Mose. 9 Keli lo kunkitanyia; la Manase akawanganya dia ndeka wedja

wakatatshanyaaka Latuyalaka la ntundu ka Isariyele ntsha kolo.

10 Ku Latuyalaka akati aui ane le ekambi andi amvutshi ati: 11 Ne dia Manase, khum'ekanga ka Juda, akatshi akambu aue wa wononyi, akaleki asi Amora waki la ntundu kandi ntsha kolo, ndu ne dia ndi akanganyia asi Juda lu dikishi diandi, 12 ulungi, dimi lutsha mbela elanyelu la Jerusalema la Juda wuhu wayukashimula atui w'untu tshe layuka. 13 Dimi layusimbula ushinga w'elumbwelu ka Samariya la okodi w'edimielu wa luudu la Ahaba ladiku dia Jerusalema. Dimi layomombia Jerusalema uku atuwomombiaka donga l'etei ndu l'andja. 14 Dimi layunya atshikadi w'etenyi kami k'ukito, layakimo l'anya w'atunyi awo. Vo wayuyala uku nyama kakandami ndu uku diango dia dimbu l'anya w'atunyi awo, 15 ne dia vo wakatshaka kene kaki kolo lu ashu ami, wakambukiaka kele uma lu lushi lakatumbi washewo uma l'Edjibitu edja ndu elo.

16 Ndu Manase akatshulula dikila efula diaha la unungu, edja ndu ndi akadiludia Jerusalema uma la kuma pulu ndu la kuma kekina, ladiku dia kolo kakandanganyia Juda dia ntsha kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka. 17 Undi, etsha ekina wa Manase la akambu tshe wakandatshaka, la kolo kakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 18 Manase akayeli washi, wakukhunde l'ekambo kaki lasuki la luudu landi, l'ekambo ka Uza. Ku on'andi Amona akulela lu dihuli diandi.

***Diulelu dia Amona
(2 Ek. 33:21-25)***

19 Amona aki la deku akumi ahendi la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku pendi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Meshulemete, on'a Haruza, usi Jotiba. 20 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka uku akatshaka Manase, shi. 21 Ndi akakendakenda lu mbuka tshe kakakendakenda shi, ndi akatemolaka dikishi diakatemolaka shi, akadikhusamelaka. 22 Ndi akaseke Latuyalaka, Unyashungu a washi, konkendakenda lu mbuka ka Latuyalaka. 23 Ekambi wa khum'ekanga Amona wakawudjela sheki, ku wakudiaki lu luudu landi. 24 Keli asi wudja wakadiaki antu tshe wakadjela khum'ekanga Amona sheki, ku vo wakadjji Josiya, on'andi, khum'ekanga

lu dihuli diandi. 25 Undi, etsha ekina wa Amona, wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 26 Wakukhunde lu wuku andi wa diumbu l'ekambo ka Uza. Ku on'andi Josiya akulela lu dihuli diandi.

***Diulelu dia Josiya
(2 Ek. 34:1-2, 8-33)***

22 Josiya aki la deku enanei lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi asatu la otoi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Jedida, on'a Adaya, usi Bozikate. 2 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, akakendakenda lu mbuka tshe ka Davidi tshendi; kombetola lu lunya la pami kana la lomoso.

Eshwelu ka Buku di'Elembé

3 L'eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Josiya, ndi akatumi ufundji Shafana, on'a Azaliya, on'a Meshulama utsha lu luudu la Latuyalaka, ati: 4 Utshu le olombedi wa ladiku Hilikiya, atali falanga yakawelaka lu luudu la Latuyalaka, yakasanganyaka antu watulamaka suku uma le antu. 5 Kawuyikimo l'anya a wane weli la okende wa ntsha ulimu wa nongosola luudu la Latuyalaka dia nongosola ahuli wakalana, 6 ethudi w'abaya, ambiki wa mvudu, anongi w'avé, ndu dia nsumba etamba la ave wa lokolonga dia nongosola luudu. 7 Vo kumbalaka falanga la wane wakawayishaka, ne dia vo wakatshaka la mete.

8 Olombedi wa ladiku Hilikiya akatela ufundji Shafana ati: Dimi lambushula buku di'elembe lu luudu la Latuyalaka. Hilikiya akasha Shafana buku diako, ku ndi akadiali. 9 Ufundji Shafana akayi le khum'ekanga, akayuwutela ati: Ekambi aye wakatndjisha falanga yaki lu luudu, wakayikimwi le wane weli la okende wa ntsha ulimu wa nongosola luudu la Latuyalaka. 10 Ufundji Shafana akadiali la ntundu ka khum'ekanga ntu ati: Olombedi Hilikiya akambisha buku. Ku Shafana akadiali la ntundu ka khum'ekanga. 11 Lam'akuki khum'ekanga aui w'uuma lu buku di'elembe, ndi akatshatsha ahondo andi. 12 Khum'ekanga akatela olombedi Hilikiya, Ahikama, on'a Shafana, Akibore, on'a Mikaya, ufundji Shafana, la Asaya, ukambi wa khum'ekanga, ati: 13 Nyutshu, nyututumbweli Latuyalaka, dimi, wudja la Juda tshe, lu dikambu dia aui weli lu buku ne diakawashudi. Ududu wa Latuyalaka

2 KHUMI YA DIKANGA

waya wuki le su, ne dia washesu kunkitanya aui w'uma lu buku ne ndu kuntsha kene kakafundami loko lu dikambu diasu.

14 Ku olombedi Hilikiya, Ahikama, Akibore, Shafana la Asaya, wakatshu le umvutshi a umuntu Huluda, wadi a Shaluma, on'a Tikiva, on'a Harahasi, ulami w'eloto (ndi akadjashi lu leke lukina l'usumba); wakatusawula la ndi. 15 Ku umvutshi a umuntu aco akawatela ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata ati: Nyututeli untu lunyutumi le mi nyati: 16 Latuyalaka kata ati: Dimi lutsha mbela elanyelu lu dihuli ne, ndu le wane wudjashi loko, uku aui tshe wufundami lu buku diakadi khum'ekanga ka Juda. 17 Vo wakanseke, wakatshumbela ditemolatemola malashi dia mbukiami kele uma l'elimu tshe wakawatshi l'anya. Diako mbambufula kele kami wulu lu dihuli ne; to hushila. 18 Nyututeli khum'ekanga ka Juda lakanyutumi dia ndjumbula le Latuyalaka nyati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata okone lu aui wakayuki ati: 19 Ne dia utema aye akalembe, ndu we akayakitshakitsa la ntundu kami, dimi Latuyalaka, lam'ayayuki aui wakamati lu dikambu dia dihuli ne ndu le antu wudjashi loko, dia vo ndjala engo k'elanyelu la ka mananu; ndu ne dia we akatshatsha ahondo aye, akaleli la ntundu kami, osoku dimi lambukutela, mbata Latuyalaka. 20 Okone, dimi layukotola le wa sho, la we ayoto lu diumbu diaye ki, ku ashu aye hawena elanyelu kayumela lu dihuli ne. Ku vo wakayi l'aui aso le khum'ekanga.

23 Khum'ekanga Josiya akasanganya dihangamendi tshe dia Juda la dia Jerusalema la ntundu kandi. 2 Ku ndi akatshu utsha lu luudu la Latuyalaka, ndi la apami tshe wa Juda, asi Jerusalema tshe, elombedi, amvutshi, la antu tshe a waki ndu wa tshitshe. Ku ndi akawalela aui tshe wakawatani, uma lu buku dia sheki diakawashula lu luudu la Latuyalaka. 3 Khum'ekanga akemala lasuki l'ekoho, akadjii la Latuyalaka sheki, dia ndjela Latuyalaka la dia namaka elembi andi, aui andi, la adjangu andi l'utema tshe ndu la lumu tshe, dia ntshaka aui tshe wa sheki nye wakafundama lu buku ne. Ku antu tshe wakoto lu sheki.

Dongoswelo dia Josiya

4 Khum'ekanga akatela olombedi wa ladiku Hilikiya la elombedi wa l'okongo andi ndu alami w'asuku dia vo ntundja

diango di'ulimu diakatshama lu dikambu dia Bala, dia Ashera, la dia ului tshe wa diango dia l'ulungu, uma lu luudu la Latuyalaka. Ku ndi akatitudshuma l'andja a Jerusalema l'esui wa Kidirona; akembe utuku adio utscha la Betele. 5 Ndi akatshanya elombedi wa dikishi, wakatadji khumi ya dikanga ya Juda dia ntshumbaka elambu wa malashi lu alunga wa l'esumba wa Juda, ndu l'ahuli wa l'utshimbwa wa Jerusalema, ndu waku wakatshumbelaka Bala, unya, ngondo, toto la ului tshe wa diango dia l'ulungu malashi. 6 Ndi akatundja ekishi ka Ashera, akakitole l'andja a Jerusalema, utsha la kyoko ya Kidirona. Ndi akatukitshumba leko, akakiete efushi etu, akawetela ladiku dia waumbu w'asi wedja. 7 Ndi akahandjula mvudu y'apami, akanga a luseka wakunanaka l'asikawo apami, waki lu luudu la Latuyalaka, lene akelaka amantu apema wa Ashera. 8 Ndi akela elombedi tshe uma l'esumba wa Juda; akafutanya alunga, lene akatshumbaka elombedi malashi, uma la Ngeba pulu ndu la Bere-Sheba. Ndi akalanya alunga wakawattemolaka djimu, waki l'eotwelo ka suku dia Jashua, uwandji w'usumba, waki lu lunya la lomoso l'eotwelo k'usumba. 9 Elombedi ako w'alunga kundjakaka tena tshe l'ediakelu ka Latuyalaka la Jerusalema, keli vo wakalekaka ma diaha la edya l'atei w'anyawo. 10 Ndi akafutanya Tofeta, kaki l'ukidi w'ana wa Hinome, diaha unto mbetsha on'andi a pami kana umuntu lu dia dia nemia Moleke. 11 Ndi akanya falasa yakatshela khumi ya dikanga ya Juda unya, yaki l'eotwelo ka luudu la Latuyalaka lasuki la luudu la mbetama la Netana-Meleke, ulami wa luudu, lakadjashi l'ekhuta. Ndi akatshumbi pusupusu ya unya lu dja. 12 Khum'ekanga akahandjula diakelu diaki l'ote a luudu la ladiku la mbetama la Ahaza, diakatshishi khumi ya dikanga ya Juda, ndu diakelu diaki lu aseke ahendi wa lu lukumbu la luudu la Latuyalaka, diakatshishi Manase. Ndi akadiwediawedia, akadinya uma lu ahuli adio, akatukadja efushi adio lu kyoko ya Kidirona. 13 Ndi akafutanya alunga waki lu welelo wa Jerusalema, waki lu leke la diku dia kushi l'ukungu w'ehondelo, wakatshedi Solomona, khum'ekanga ka Isariyele, ekishi ka Ashera, engo ka wononyi k'asi Sidona, Kemoshe, engo ka wononyi k'asi Moaba, ndu Milikome, engo ka wononyi k'asi Amona. 14 Ndi akanyukula dimeta, akatshatsha dikishi, ku akaludia weka w'antu lu ahuli wakidio.

15 Khum'ekanga akahandjula ndu ediakelu kaki la Betele, la dunga diakatatschi Jeroobaama, on'a Nebate, lakanganyia Isariyele. Ndi akanyukulu dunga, akadiete ave betshi betshi, akatshumbi Ashera. 16 Lam'akakadimo Josiya, ndi akenyi weuku a waumbu l'ukungu, akatumi antu dia ntosa weka uma leko. Ku ndi akayetshumba l'ediakelu, akakiete mindu, uku diui diakati Latuyalaka l'unyo w'umvutshi a Unyashungu lakataka akambu ako. 17 Ku khum'ekanga akambula ati: Na ekoho k'euhwelu kenami keku? Ku asi usumba wakukaluya diui vati: Uku eli diumbu di'umvutshi a Unyashungu lakayi uma la Juda, lakataka akambu ane wambuyutsha l'ediakelu ka Betele. 18 Ndi akati ati: Utshiki. Untu tasutshasutshaki weka andi. Okone vo wakatshiki weka andi kame la weka w'umvutshi wakayi uma la Samariya. 19 Josiya akalanya ndu mvudu tshe y'alunga waki l'esumba wa Samariya, yakatshishi khumi ya dikanga ya Isariyele, dia mbukia Latuyalaka kele. Ndi akatshela tshe uku akandatshi la Betele. 20 Ndi akadiaki elombedi tshe waki leko ladiku dia diakelu, akatshumbi weka w'antu ladiku diadio. Ku ndi akakalula la Jerusalema.

***Elemielo ka Sambu di'Elekanelu
(2 Ek. 35:1-19)***

21 Khum'ekanga akatela antu tshe ati: Kanyutshaki dambu di'elekanelu dia nemia Latuyalaka, Unyashungu anyu, uku akafundama lu buku ne dia sheki. 22 Uma lu nshi y'embadi wakalumbuyaka Isariyele, ndu lu nshi tshe ya khumi ya dikanga ya Isariyele kuyanga khumi ya dikanga ya Juda, nduku dambu di'elekanelu diakatshama uku so! 23 Tshikima lu eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Josiya mbakawatshi dambu di'elekanelu ne, la Jerusalema dia nemia Latuyalaka.

***Kele ka Latuyalaka
Kahakitakita le Juda***

24 Josiya akanya ndu waku tshe wakateketshaka djimu, akanga w'aloka, pingu, dikishi, la diango tshe dia wononyi diakatanema la Jerusalema. Dia ndi ntshaka aui w'uma l'elembe wakafundama lu buku diakashula olombedi Hilikiye lu luudu la Latuyalaka. 25 Nduku khum'ekanga kaki la ntundu ka Josiya, kakakadimo le Latuyalaka l'utema andi tshe, la lumu landi tshe, ndu la wulu andi tshe, uku ndi dia ndjela elembe tshe wa Mose. Ndu nduku lakene l'okongo

andi uku ndi.

26 Keli Latuyalaka kunkadimo uma l'ududu wa kele kandi ka wuki kakafulanela le asi Juda, ne dia akambu tshe wakatshaka Manase dia mbûtscha kele. 27 Ku Latuyalaka akati ati: Dimi layunya ndu Juda uma la ntundu kami, uku akamanya Isariyele. Dimi layukadja usumba one wa Jerusalema wakamasonola, ndu luudu lakamatata nti: Leko kayuyala lukumbu lami.

Nyoi ka Josiya (2 Ek. 35:20-27)

28 Undi, etsha ekina wa Josiya la akambu tshe wakandatshaka hawufundami lu Buku di'Ekondo wa Khumi ya dikanga ya Juda? 29 Lu nshi yandi Farayo Neko khum'ekanga ka Edjibitu akatshu utsha la ndjali ka Eyufarate dia ntolosha khum'ekanga k'Asuriya. Khum'ekanga Josiya akatumbi dia ntolosha. Ku Farayo Neko akûdiaki la Mengido, kam'akandawenyi. 30 Ekambi andi wakawembe udu lu pusupusu uma la Mengido, wakayi la ndi la Jerusalema, wakayukhunde lu wuku andi wa diumbu. Asi wudja wakose Jehoahaza, on'a Josiya, wakukiti iso, wakawudji khum'ekang'a lu dihuli dia shi.

***Diulelu dia Ahwelu ka Jehoahaza
(2 Ek. 36:1-4)***

31 Jehoahaza aki la deku akumi ahendi la satu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela ngondo shatu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Hamatala, on'a Jeremiya, usi Libina. 32 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, uku tshe wakatshaka watshendi. 33 Farayo Neko akukeleka molola la Ribila lu kete ya Hamata, diaha ndi mbulela la Jerusalema. Ndi akafutsha wudja talata lukama ya fesa, la talata otoi ka paunyi. 34 Farayo Neko akadjie Eliyakima, on'a khum'ekanga Josiya, lu dihuli dia Josiya shi; ndi akukadimula lukumbu dia lo ndjala Jehoyakima. Ndi akanya Jehoahaza, ku Jehoahaza akatshu l'Edjibitu, akatuvo leko. 35 Jehoyakima akasha Farayo fesa la paunyi. Ndi akahimbwela wudja dia vo nkimo falanga uku olembé wa Farayo. Ndi akati yediko y'untu l'untu nkimo, akalombe wudja falanga ya fesa la ya paunyi, yakandahumbi nkimo le Farayo Neko.

Diulelu dia Jehoyakima (2 Ek. 36:5-8)

36 Jehoyakima aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi l'otoi la Jerusalema.

2 KHUMI YA DIKANGA

Lukumbu la nyangu laki Zebida, on'a Fedaya, usi Ruma. 37 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, uku tshe wakatshaka watshendi.

24 Lu nshi ya Jehoyakima, Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, akayi dia ndjolosha. Ku Jehoyakima akayala l'okongo andi deku satu. L'okondo diku, ndi akakadimo akuhindwela. 2 Latuyalaka akatumi elui w'alimbi w'asi Kaladiya, w'asi Suriya, w'asi Moaba, la w'asi Amona, dia vo ndjolosha Juda la mbalanya, uku diui diakati Latuyalaka l'enyo w'ekambi andi amvutshi. 3 Akambu ane wakayi uma lu diui dia Latuyalaka, lakalangi minya Juda uma la ntundu kandi, ne dia kolo tshe yakatshaka Manase, 4 ndu ne dia dikila diaha la unungu diakandadianganya, diakandaludia Jerusalema la dio. Okone Latuyalaka kumbetawo nyimanya dikambu so. 5 Undi, etsha ekina wa Jehoyakima, la akambu tshe wakandatshaka, hawufundami lu Buku di'Ekondu wa Khumi ya dikanga ya Juda? 6 Jehoyakima akayeli wash. Ku on'andi Jehoyakina akulela lu dihuli diandi. 7 Khum'ekanga ka Edjibitu kundja ntu uma lu kete yandi, ne dia khum'ekanga ka Babilona akohotola wedja tshe waki l'okongo andi, uma l'okedi wa Edjibitu pulu ndu ndjali ka Eyufarate.

Jehoyakina la Antu wa Lukumu Wambotolama Fumbi la Babilona (2 Ek. 36:9-10)

8 Jehoyakina aki la deku dikumi la enanei lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela ngondo shatu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Nehushita, on'a Elenatana, usi Jerusalema. 9 Jehoyakina akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka uku tshe kakatshaka shi.

10 L'etenakeso ekambi wa Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, wakayi dia ndjolosha Jerusalema, wakayudinga usumba. 11 Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, akayi lam'akadingi ekambi andi usumba. 12 Jehoyakina khum'ekanga ka Juda, akatumbi, ndi la nyangu, ekambi andi, ewandji andi, la elohe andi, utsha le khum'ekanga ka Babilona. Ku khum'ekanga ka Babilona akawundi lu lukanu l'eleku k'enanei ka diulelu diandi. 13 Ndi akatundja diango tshe uma lu waumbelu wa lu luudu la Latuyalaka, la uma lu waumbelu wa luudu la khum'ekanga. Ndi akudiudia

diango di'ulimu tshe wa paunyi wakatshishi Solomona, khum'ekanga ka Isariyele, lu luudu la Latuyalaka, uku akati Latuyalaka. 14 Ndi akatole Jerusalema tshe lu fumbi: ewandji tshe, ahuka a wulu; yediko y'antu nunu dikumi wakatolama, kame la etshudi w'abaya la wa mbulu. Paka asi wula atu mbakatshikala lu wudja. 15 Ndi akasekolka Jehoyakina utsha la Babilona. Ndi akatole ndu nyangu khum'ekanga, wadi wa khum'ekanga, elohe andi, la dihangamendi dia wudja, fumbi uma la Jerusalema utsha la Babilona. 16 Apami tshe akanga a wulu nunu esambeli, la etshudi w'abaya la wa mbulu kinunu; vo tshe waki akanga a wulu ndu alimbi. Ku khum'ekanga ka Babilona akatole fumbi utsha la Babilona. 17 Khum'ekanga ka Babilona akadji Mataniya, onangu shi Jehoyakina, khum'ekanga lu dihuli diandi, ndi akakadimula lukumbu landi dia lo ndjala Zedekiya.

Diulelu dia Zedekiya (2 Ek. 36:11-16; Jer. 52:1-3)

18 Zedekiya aki la deku akumi ahendi la otoi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la otoi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Amutala, on'a Jeremiyia, usi Libina. 19 Zedekiya akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, uku tshe kakatshaka Jehoyakima.

Elembielo ka Jerusalema (Jer. 39:1-7; 52:3-11)

20 Uma lu kele ka Latuyalaka mbakayala akambu aso la Jerusalema ndu la Juda, diako mbakandawatshanya uma la ntundu kandi. Zedekiya akahindwela khum'ekanga ka Babilona.

25 L'eleku ka divwa ka diulelu diandi dikumi, Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, akayi, ndi l'alimbi andi tshe dia ndjolosha Jerusalema. Vo wakayudinga usumba, wakatshimi ngeli ya ta l'utshimba tshe. 2 Okone usumba akadingama edja ndu l'eleku ka dikumi la otoi ka diulelu dia Zedekiya. 3 Lu lushi la divwa lu ngondo ka nei, ndjala ka kasha kakayala wulu l'usumba; asi wudja kunkundja ma dia nde. 4 Asi usumba wakatundula wushu lu lukumbu l'usumba, ku khum'ekanga la alimbi tshe wakatumbi l'utshu lu mbuka ka la suku l'asa peli pendii, lasuki l'ekambo ka khum'ekanga, wakalawo. Etena kako asi Kaladiya wakadingi usumba tshe. Ku

andawi wakakime mbuka k'utsha l'usui wa Araba. 5 Keli ului w'alimbi w'asi Kaladiya wakayelana la khum'ekanga, wakatuwunda l'esui wa la Jeriko, ku ului andi tshe w'alimbi wakudiangana. 6 Vo wakandi khum'ekanga, wakatshu la ndi la Ribila, le khum'ekanga ka Babilona, wakat'lumbuya. 7 Vo wakadiaki ana apami wa Zedekiya la ntundu kandi, wakutundula ashu, wakukeleka molola w'ohotela, wakatshu la ndi la Babilona.

Lohombo la Juda

(2 Ek. 36:17-21; Jer. 39:8-10; 52:12-30)

8 Lu lushi l'esambeli, lu ngondo ka tanu, l'eleku ka dikumi la divwa ka diulelu dia Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, kakayi Nebuzaradana, olombodi w'alami, ukambi wa khum'ekanga ka Babilona uya la Jerusalema. 9 Ndi akayutshumba luudu la Latuyalaka, luudu la khum'ekanga, la mvudu tshe ya la Jerusalema; mvudu tshe ya waki mbakandatshumbi. 10 Ului tshe w'alimbi w'asi Kaladiya waki kame la olombodi awo, wakahandjula peli dia lukumbu dia l'utshimba wa Jerusalema. 11 Nebuzaradana, olombodi w'alami, akatole wane wakatshikal l'usumba fumbi, wane wakotwela khum'ekanga ka Babilona, ndu atshikadi wa l'ului. 12 Keli olombodi w'alami akatshiki asi wudja amotshi wuleki wula, dia ndjala alami wa dikambo dia vinyo la akambi wa dikambo.

13 Asi Kaladiya wakatshatsha dikoho di'ehotela lu luudu la Latuyalaka, dikitshelu, la puki ka wuki k'ohotela kaki lu luudu la Latuyalaka, wakembe ehotela utsha la Babilona. 14 Wakatole puki, kasu, tosholo ta nyimaka atala, akoho, la diango tshe di'ohotela diakawatshaka ulimu. 15 Olombodi w'alami akembe pusu ya membaka akalanga, la alonga: kene kakatshama la paunyi l'ului wa paunyi, la kene kakatshama la fesa l'ului wa fesa. 16 Ehotela w'uma lu dikoho pendi, puki ka wuki, la uma lu dikitshelu diakatshshi Solomona dikambu dia luudu la Latuyalaka, waki wutshu wakiwo kumbeya mbala. 17 Utali w'ekoho kemotsi aki kubita dikumi la enanei, ladiku diato kaki ote w'ohotela waki la utali wa kubita shatu, l'utshimba w'ote w'ekoho kaki ukalamandji la dikomi di'utamba, tshe ohotela utu. Osoku mbaki ndu l'ekoho ka hendi kame la ukalamandji.

18 Olombodi w'alami akandi olomedbi a wuki Seraya, olomedbi a hendi Zefaniya, kame la alami asatu wa suku dia luudu la

Latuyalaka. 19 Ndi akandi ndu usi mbalasa, olombodi w'alimbi, apami atanu wa l'usumba waki andaki wa khum'ekanga, ufundji w'olombodi w'alimbi wakasanganya wudja, la apami akumi asamalu wa wudja wakatanema l'usumba. 20 Ndi akatshu la wo la Ribila le khum'ekanga ka Babilona. 21 Khum'ekanga ka Babilona akâkomola, akâdiaki la Ribila, lu kete ya Hamata. Osoku mbakatolama Juda fumbi uma lu wudja awo.

Atshikadi Wambulawo Utsha l'Edjibitu

22 Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, akadji Ngederaliya, on'a Ahikame, on'a Shafana umbuledi w'atshikadi a wudja, wakandatshiki lu kete ya Juda. 23 Lam'akuki elombodi w'alimbi l'antu awo lukumu ati: Khum'ekanga ka Babilona ambudja Ngederaliya umbuledi, vo wakayi le ndi la Mizipa. Ishamele, on'a Netaniya, Johanana, on'a Kareya, Seraya, on'a Tanumeta, usi Netofa, la Jazamiya, on'a usi Maka, vo l'antu awo mbakayi le ndi. 24 Ngederaliya akâtshibela, vo l'antu awo, akawatela ati: Tanyukaki woma lu dikambu di'ekambi w'asi Kaladiya. Nyudjase lu kete, nyulambilaki khum'ekanga ka Babilona, ku nyu nyayuhumo lukulu l'olo. 25 Keli lu ngondo k'esambeli, Ishamele, on'a Netaniya, on'a Elishama, uma lu diuhu dia khum'ekanga, akayi, ndi l'antu dikumi, akayokomola Ngederaliya, akûdiaki ndi la asi Juda, la asi Kaladiya waki kame la ndi la Mizipa. 26 Ku antu tshe ndu wa tshitshe ndu a waki, ndu elombodi w'alimbi wakunela, wakatshu utsha l'Edjibitu, ne dia vo wakuki asi Kaladiya woma.

Jehoyakina Ambutshungwama; Ambolemama lu Babilona (Jer. 52:31-34)

27 L'eleku k'akumi asatu l'esambeli ka lohombo la Jehoyakina, eleku ka ntundu ka diulelu dia Evile-Merodaka, khum'ekanga ka Babilona, lu lushi l'akumi ahendi l'esambeli lu ngondo ka dikumi l'ahendi, kakutundja Evile-Merodaka, khum'ekanga ka Babilona, uma lu lukanu. 28 Evile-Merodaka akasawulaka la ndi ololo, akedia kitu kandi ka diulelu ladiku dia kitu ya waulelu ya khumi ya dikanga yaki kame la ndi la Babilona. 29 Ndi akûkulula ahondo andi wa lukanu, akôlotsha ahondo akina. Ku Jehoyakina akalekaka ma laka khum'ekanga, nshi tshe ya lumu landi. 30 Khum'ekanga akawushaka chumba andi la lushi la lushi, nshi ya lumu landi.